

Billund
kommune

Miljøgodkendelse af Filskov Dambrug inkl. VVM-afgørelse

Dato: 19-12-2018

Teknik & Stabe

Natur og Miljø
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200

www.billund.dk

Journalnr.: 09.02.15 P19

Sagsnr.: 17/13517

Dok. nr.: 151

Sagsbehandler:

Mette Hammershøj

Tlf. 7972 7101

MHA@billund.dk

December 2018

Indholdsfortegnelse

Stamblad	3
1. Baggrund for sagen	4
2. Afgørelser	4
3. Samtidige afgørelser	7
4. Godkendelsens udnyttelse og varighed mv.	8
5. Høring	9
6. Øvrige forhold	9
7. Offentliggørelse mv.	10
8. Klagevejledning	11
9. Planlægningsmæssige forhold mv.	12
9.1 Planloven	12
9.2 Spildevandsplan	12
9.3 Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM)	12
9.4 Internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter	12
10. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering	14
10.1 Indledning	14
10.2 Indretning og drift	14
10.3 Støj	21
10.4 Luftforurening	22
10.5 Affald	22
10.6 Spildevand – Sanitært spildevand og regnvand	23
10.7 Spildevand - Udledning af næringsstoffer	24
10.8 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer	31
10.9 Jord og grundvand	47
10.10 Egenkontrol	48
10.11 Driftsforstyrrelser og uheld	48
10.12 Bedste tilgængelige teknologi (BAT)	51
10.13 Ophør af virksomhedens drift	52
11. Vilkår	52
11.1 Generelle vilkår	52
11.2 Indretning og drift	53
11.3 Støj	56
11.4 Luftforurening	56
11.5 Affald	56
11.6 Spildevand – Udledning af næringsstoffer	56
11.7 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer	58
11.8 Jord og grundvand	60
11.9 Egenkontrol	61
11.10 Driftsforstyrrelser og uheld	61
11.11 Ophør	62
12. Samlet vurdering	62
Bilagsoversigt	62

Stamblad

Dambrugets navn:	Filskov Dambrug
Adresse:	Fiskerivej 15, Filskov, 7200 Grindsted
Dambrugsnummer, jf. CHR:	270809
Telefonnummer på dambruget:	31169308
CVR-nummer / P-nummer:	8032 6610/1014138958
Matrikelnummer:	Matr. nr. 8 d, Omvrå Søndermark, Filskov
Ejer:	AquaPri Denmark A/S
Ejers adresse:	Durupvej 44, 7870 Roslev
Ejers telefonnummer:	9773 2311
Driftsansvarlig:	AquaPri Denmark A/S
Daglig leder:	Jan Christiansen
F _{till.} :	153 tons/år
Foderforbrug jf. denne godkendelse:	153 tons/år
Nærrecipient, målsætning:	Omme Å, God økologisk tilstand
Mellemrecipient:	Skjern Å
Fjernrecipient:	Ringkøbing Fjord
Vandløbets medianminimumsvandføring, opstrøms:	930
Vandløbets medianminimumsvandføring, nedstrøms:	980
Tilladelse til indvinding af grundvand:	Nej

Aktiviteter

Hovedaktivitet:	Ferskvandsdambrug– produktion af rogn og produktionsørreder. Der forventes en fordeling med omkring 100 tons moderfiskefoder og 53 tons produktionsfoder.
Listebetegnelse:	I 202: Ferskvandsdambrug og andre fiskeproduktionsanlæg, bortset fra FREA-anlæg, jf. listepunkt I 204.
(i)-mærket:	Nej
Væsentlige biaktiviteter:	Ingen
VVM:	Ansøgningen er vurderet ikke at være omfattet af VVM-pligt.
Væsentlige miljøforhold:	Udledning af næringssalte og let omsætteligt organisk stof, medicin- og hjælpestoffer til Omme Å, Skjern Å og Ringkøbing Fjord

1. Baggrund for sagen

Filskov Dambrug ejes af AquaPri Denmark A/S, Durupvej 44, 7870 Roslev. Filskov Dambrug er beliggende Fiskerivej 15, Filskov, 7200 Grindsted ved Omme Å.

Dambrugets lokalisering er vist i bilag 1, og dambrugets indretning er vist i bilag 2.

Historik

Filskov Dambrug er fra før 1949 og er udvidet i henhold til en Landvæsensnævnskendelse af den 17. april 1961. Dambruget er efterfølgende reguleret efter Dambrugsbekendtgørelsen med Ribe Amts afgørelse af den 15. december 1989. Miljøstyrelsen stadfæstede den 5. april 1990 amtets afgørelse.

2. Afgørelser

Miljøgodkendelse

Ferskvandsdambrug er omfattet af punkt I 202 i Godkendelsesbekendtgørelsens¹ bilag 2. Da der er tale om en bestående listevirksomhed, som ikke har en godkendelse, skal virksomheden indsende en ansøgning jf. § 39 i Miljøbeskyttelsesloven.

Dambruget godkendes efter § 33 i Miljøbeskyttelsesloven.

Ribe Amt har den 4. januar 1999 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse fra Mildam ApS på vegne af Filskov Dambrug. Ribe Amt har svaret (den 7. januar 1999), at ansøgningen ikke indeholder de oplysninger, der er nødvendige for, at amtet kan behandle ansøgningen, og at amtet senere vil fastsætte en tidsfrist for indsendelse af de manglende oplysninger.

Ribe Amt har den 19. februar 2004 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse, tilladelse til indvinding af overfladevand samt tilladelse til udledning af procesvandet. Amtet har kvitteret for modtagelsen den 2. marts 2004. Senest har Ribe Amt den 18. maj 2005 i brev til Dansk Akvakultur tilkendegivet, at amtet ikke kan angive et tidspunkt for behandling af sagen. Billund Kommune har ikke kendskab til, at der er sket yderligere i sagen.

Den 11. september 2006 indsendte Filskov Dambrug ansøgning om godkendelse af anvendelse af medicin og hjælpestoffer, som led i amtets påbud af den 30. juni 2006 efter miljøbeskyttelseslovens § 72 om indsendelse af oplysninger om dambrugets brug af medicin og hjælpestoffer.

Den 17. november 2006 har Ribe Amt udsendt påbud om begrænset anvendelse af medicin og hjælpestoffer på Filskov Dambrug. Miljøklagenævnet har den 27. oktober 2009 hjemvist Ribe Amts påbud om begrænset anvendelse af medicin og hjælpestoffer af 17. november 2006 til fornyet behandling i Billund Kommune. Miljøklagenævnet finder det rigtigst, at Billund Kommune behandler godkendelse af dambrugets anvendelse af medicin og hjælpestoffer i forbindelse med Filskov dambrugs ansøgning om miljøgodkendelse af 19. februar 2004.

¹ BEK nr. 1317 af 20/11/2018 om godkendelse af listevirksomhed

Med brev af 18. november 2010 har Dansk Akvakultur på vegne af AquaPri Denmark A/S ansøgt om miljøgodkendelse af det eksisterende jorddambrug. Billund Kommune har på den baggrund meddelet miljøgodkendelse af dambruget den 31. januar 2012. Natur- og Miljøklagenævnet har ved afgørelse J.nr.: NMK-10-00501 den 19. maj 2014 ophævet miljøgodkendelsen og hjemvist den til fornyet behandling

Klagenævnet har anført følgende begrundelser for hjemvisningen:

- manglende konkret væsentlighedsvurdering af en virksomheds udledninger af næringsstoffer til Natura 2000-områder
- vurdering efter habitatbekendtgørelsens § 7, jf. § 8, stk. 7, nr. 6, skal omfatte det samlede projekt, der godkendes efter miljøbeskyttelseslovens § 39, herunder den samlede udledning af næringsstoffer fra Filskov Dambrug i ansøgt drift. Vurderingen kan således ikke begrænses til kun at omfatte en eventuel øget påvirkning af habitatområderne.

Efter miljøministeriets udsendelse af den nugældende Dambrugsbekendtgørelse², har virksomheden, herunder ved bistand fra Dansk Akvakultur, indsendt en opdateret ansøgning om miljøgodkendelse den 27. februar 2018. Dambruget har ansøgt om tilladelse til fortsat drift af dambruget som traditionelt jorddambrug. Dambrugets fodertilladelse på 153 tons/år bibeholdes. Ud over at slam-bassinet udføres med tæt bund, ændres indretningen af dambruget ikke.

Dambruget ønsker at blive reguleret på baggrund af foderforbrug, jf. kapitel 4 i Dambrugsbekendtgørelsen. I henhold til bekendtgørelsens § 26, stk. 1, kan bestående ferskvandsdambrug med foderforbrug på over 100 tons godkendes efter reglerne i kapitel 4 om foderkvote i en overgangsperiode, idet en sådan godkendelse senere skal revurderes efter reglerne i § 26 stk. 3 og 4 med henblik på, at dambruget overgår til regulering efter bekendtgørelsens kapitel 3 om emissionsbaseret regulering.

Virksomheden meddeles hermed godkendelse til Filskov Dambrug efter Miljøbeskyttelseslovens³ kapitel 5, § 39, jf. § 33 stk. 1. Afgørelsen omfatter tilladelse til udledning af spildevand jf. Miljøbeskyttelseslovens § 34 stk. 5, samt tilladelse til afgitring efter Miljøbeskyttelseslovens § 34 stk. 3.

Med afgørelsen har Billund Kommune vurderet, at dambruget ved indretning og drift i henhold til godkendelsens vilkår overholder kravene til drift og indretning efter Dambrugsbekendtgørelsens regler for dambrug omfattet af bekendtgørelsens kapitel 4.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger, som er tilsendt kommunen efter ansøgningens indsendelse. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering i denne miljøgodkendelse er foretaget med baggrund i det sidst indsendte ansøgningsmateriale.

Godkendelsen meddeles på vilkår og forudsætninger, som fremgår af afsnit 11.

² BEK nr. 1567 af 07/12/ 2016. Bekendtgørelse om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug – med senere ændringer

³ LBK nr. 1121 af 03/09/2018. Lov om miljøbeskyttelse – med senere ændringer

VVM

Ferskvandsdambrug er omfattet af Miljøvurderingslovens⁴ bilag 2, punkt 1 f, "intensivt fiskeopdræt", hvorfor ændringer og udvidelser, som kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, er omfattet af bilag 2, punkt 13.

Billund Kommune har ved afgørelse af 31. januar 2012 på baggrund af VVM-screening truffet afgørelse om, at dambrugets vandindvinding og dambrugsdrift ikke er VVM-pligtig.

Billund Kommune har efterfølgende ved tilsyn den 7. juni 2016 konstateret, at af de tidligere 13 damme og 3 kanaler på dambruget er 12 damme blevet lagt sammen til 6 større damme. Der er således nu 7 damme og 3 kanaler på dambruget, som alle er i drift. I forbindelse med denne miljøgodkendelse etableres tæt bund i slambassin og slamsump i bundfældningsbassinet. Desuden flyttes dambrugets returpumpe fra efterklaringsbassinet til en samlekanal.

På den baggrund har virksomheden i det opdaterede ansøgningsmateriale af 27. februar 2018 samtidig indsendt VVM-ansøgning i henhold til reglerne i Miljøvurderingslovens § 18.

Billund Kommune har foretaget en screening af projektet i henhold til Miljøvurderingsloven, herunder udvælgelseskriterierne i lovens bilag 6.

Projektet er kendetegnet ved de ovennævnte anlægsmæssige ændringer på dambruget, og de væsentligste miljøpåvirkninger fra dambrugets indretning og drift er påvirkningerne af vandmiljøet fra dambrugets udledning af organisk stof og næringsstoffer, samt rester af medicin- og hjælpestoffer. Udledningen sker til Omme Å og føres videre til Skjern Å og Ringkøbing Fjord og medfører påvirkninger af vandmiljøet i kumulation med andre forureningskilder i oplandet, herunder andre dambrug langs vandløbssystemet.

Kommunens screeningsnotat er vedlagt som bilag 3. Det er vurderet, at hverken projektets påvirkninger eller påvirkningerne fra dambrugets indretning og drift er af et sådant omfang, at projektet er omfattet af VVM-pligt (Vurdering af Virkning på Miljøet).

Billund Kommune træffer hermed afgørelse om, at det ansøgte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse efter miljøvurderingslovens Afsnit III. Afgørelsen meddeles i henhold til Miljøvurderingslovens § 21.

Afgørelsen er begrundet i, at miljøpåvirkningens omfang ikke er af en sådan karakter og/ eller grad, at aktiviteterne må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, herunder at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke Natura-2000 områder væsentligt, og at projektet ikke vil kunne beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter optaget i habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

⁴ LBK nr. 1225 af 25/10/2018: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

Inden kommunen har truffet afgørelse i sagen, har der været foretaget høring af andre berørte myndigheder, jf. reglerne i miljøvurderingslovens § 35.

3. Samtidige afgørelser

Vandindvindingstilladelse

I henhold til § 7 i Dambrugsbekendtgørelsen skal tilladelse til vandindvinding efter lov om vandforsyning meddeles samtidig med miljøgodkendelsen, medmindre dambrug har en gældende tilladelse.

Filskov Dambrug indtager vand fra Omme Å over et stemmeværk. Yderligere tilføres dambruget op til 30 l/s vand fra en grøft, der kommer fra et skovareal og går under Fiskerivej, inden det løber ud i bundfældningsbassinet. Vandet fra grøften indgår kun i driften af dambruget, når der sker returpumpning af vand fra dambrugets klaringsbassin.

På baggrund af virksomhedens ansøgning af 18. november 2010 om fornyelse af eksisterende tilladelse til indvinding af overfladevand til brug i driften på dambruget meddelte Billund Kommune den 31. januar 2012 tilladelse til vandindvinding. Tilladelsen begrænses jf. § 22 til et tidsrum på 10 år med udløb den 31. januar 2022.

Natur- og Miljøklagenævnet har ved afgørelse af 18.03.13 stadfæstet Billund Kommunes afgørelse af 31. januar 2012 om tilladelse til indvinding af overfladevand fra Omme Å til brug for driften af Filskov Dambrug med ændring af vilkår 1 samt ophævelse af vilkår 2 og vilkår 3. Spørgsmålet om indvinding af overfladevand fra grøft er hjemvist til fornyet behandling i Billund Kommune.

Klagenævnet har begrundet afgørelsen om hjemvisning således:

- Stadfæstelse af vandindvinding fra Omme Å med ændring af vilkår således, at dambruget kan indvinde den ansøgte vandmængde, som var reduceret i kommunens afgørelse.
- Hjemvisning af vandindvinding fra grøft fordi der ikke er foretaget en vurdering af vandløbspåvirkningerne fra denne indvinding.

På den baggrund har virksomheden i det opdaterede ansøgningsmateriale af 27. februar 2018 oplyst, at dambruget ikke ønsker at benytte vandet fra grøften, der løber til bundfældningsbassinet. Returpumpningen vil derfor blive flyttet, således at vand fra grøften bliver ledt via dambrugets bundfældningsanlæg til Omme Å uden mulighed for at nå returpumpen (se ændret indretning i bilag 2).

Det er kommunens vurdering, at dambrugets ændring i indretningen som oplyst vil sikre, at der ikke sker returpumpning af vandet fra grøften. I miljøgodkendelsens miljøtekniske beskrivelse nedenfor har Billund Kommune foretaget en vurdering af dambrugets vandforbrug og i den forbindelse fastsat vilkår om etablering af den oplyste ændring i returpumpningen.

På ovenstående baggrund kan konstateres, at dambruget har den nødvendige vandindvindingstilladelse via tilladelsen for Omme Å, som gælder frem til 2022. Dambrugets vandindvindingstilladelse skal således ikke fornys i forbindelse med godkendelsessagen, jf. Dambrugsbekendtgørelsens § 7.

Lov om naturbeskyttelse

Hvis godkendelse af en etablering, ændring eller udvidelse af et ferskvandsdambrug forudsætter en dispensation fra § 3, jf. § 65, stk. 3, i lov om naturbeskyttelse, skal kommunalbestyrelsen i henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 8 samtidig træffe afgørelse herom.

Der er ikke er ansøgt om ændringer på Filskov Dambrug indenfor områder, som er omfattet af beskyttelse efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Landzonetilladelse

Området er ikke lokalplanlagt. Visse udvidelser og ændringer kræver landzonetilladelse efter reglerne i planlovens § 35.

Billund Kommune har vurderet, at den oplyste etablering af tæt bund i slamdepotet ikke kræver landzonetilladelse, idet der er tale om ændringer under terrænniveau, som ikke medfører ændring af områdets anvendelse.

4. Godkendelsens udnyttelse og varighed mv.

Denne afgørelse erstatter det tidligere Ribe Amtsråds meddelelse af 15. december 1989 om tilladeligt foderforbrug, medianminimumsvandføring m.v. ved Filskov Dambrug samt afgørelsen truffet af Miljøstyrelsen den 5. april 1990, hvor amtets afgørelse blev stadfæstet.

Miljøgodkendelsen er gyldig, når den er meddelt. Ved klage kan klagenævnet dog bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse i klageperioden og mens eventuel klage behandles sker på eget ansvar.

I medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 32 fastsættes vilkår om, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes indenfor 2 år efter, den er meddelt. Med udnyttelse forstås, at dambrugets indretning og drift sker iht. godkendelsens vilkår.

Hvis driften af dambruget ophører i 3 på hinanden følgende år, bortfalder godkendelsen, jf. Miljøbeskyttelseslovens § 78a.

Om ferskvandsdambrug godkendt efter Dambrugsbekendtgørelsens kapitel 4, jf. § 26, fremgår af § 26 stk. 3 og 4, at kommunalbestyrelsen inden udgangen af 2026 skal revurdere godkendelsen med henblik på, at dambruget overgår til regulering efter bekendtgørelsens kapitel 3 om emissionsbaseret regulering, eller ved udløbet af retsbeskyttelsesperioden, jf. § 41 a i lov om miljøbeskyttelse, hvis retsbeskyttelsen endnu ikke er udløbet inden udgangen af 2026.

Da retsbeskyttelsesperioden for denne miljøgodkendelse udløber den 19. december 2026, skal Billund Kommune revurdere afgørelsen inden dette tidspunkt.

Herudover skal tilsynsmyndigheden indenfor retsbeskyttelsesperioden tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud i de situationer, der er opstillet i Miljøbeskyttelseslovens § 41a, stk. 2. Herunder indgår

særligt for dambrug punkt 7: ”der i øvrigt er kommet nye oplysninger om behovet for afgittringer på ferskvandsdambrug af hensyn til beskyttelsen af faunaen i vandløb og søer”.

5. Høring

Dette udkast til miljøgodkendelse og afgørelse om ikke-VVM-pligt har været sendt i høring i 3 uger, hvor ansøger og andre parter i sagen havde mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Udkastet blev sendt til:

AquaPri Denmark A/S, Durupvej 44, 7870 Roslev

Med kopi til:

Konsulent ved Dansk Akvakultur, Kaare Michelsen, kaare@danskakvakultur.dk

Endvidere blev udkastet sendt til følgende myndigheder, idet Billund Kommune har vurderet, at disse myndigheder kan blive berørt af afgørelsen om ikke-VVM-pligt efter Miljøvurderingslovens § 21:

Ikast-Brande Kommune, teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk

Ringkøbing-Skjern Kommune, land.by.kultur@rksk.dk

Der er ikke foretaget partshøring af dambrugets naboer, idet der i forbindelse med nærværende afgørelse ikke foretages ændringer på dambruget, som kommunen vurderer, er af væsentlig betydning for naboer.

Ansøger og de to hørte kommuner har i forbindelse med høringen meddelt, at man ikke har bemærkninger til udkastet.

6. Øvrige forhold

Der gøres opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse eller dispensation efter anden lovgivning.

Dambruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de deri nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Dambruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til Miljøbeskyttelseslovens regler. Udvidelser og ændringer skal anmeldes til Billund Kommune, som skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse, eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Tilsynsmyndigheden kan til enhver tid revidere kontrolvilkårene for at forbedre egenkontrollen eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn, jf. Miljøbeskyttelseslovens § 72, stk. 3.

7. Offentliggørelse mv.

Endelig afgørelse om miljøgodkendelse annonceres den 19. december 2018 på Billund Kommunes hjemmeside og den 24. december i Billund Ugeavis og Ugeavisen Grindsted.

Afgørelsen er sendt til:

AquaPri Denmark A/S, Durupvej 44, 7870 Roslev

Med kopi til:

Konsulent ved Dansk Akvakultur, Kaare Michelsen, kaare@danskakvakultur.dk

Endvidere er afgørelsen sendt til:

Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund,

nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@ae.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk

Miljøkoordinator for Danmarks Sportsfiskerforbund, hereford@bbsyd.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dncillund-sager@dn.dk, dn@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF lokalafdeling, billund@dof.dk

Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk, trekantomraadet@friluftsradet.dk

8. Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Alle med en retlig interesse i sagens udfald kan klage over afgørelsen efter Miljøvurderingslovens § 21 om ikke-VVM-pligt. Klageberettigede i forhold til afgørelsen om miljøgodkendelse fremgår af § 98, 99 og 100 i Miljøbeskyttelsesloven. Klagen skal være indgivet senest den 16. januar 2018.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnet hjemmeside, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager som privatperson, skal du betale et gebyr på kr. 900, mens gebyret er 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Udnyttelse af afgørelsen inden klagefristens udløb sker på egen risiko

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

9. Planlægningsmæssige forhold mv.

9.1 Planloven

Der foreligger ingen lokalplan for området. Filskov Dambrug er beliggende i landzone. Området er omfattet af planlovens⁵ landzonebestemmelser, ifølge hvilke, der ikke må opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer, inden kommunen har taget stilling til, om ændringerne kræver landzonetilladelse.

Billund Kommune har vurderet, at den oplyste etablering af tæt bund i slamdepotet ikke kræver landzonetilladelse, idet der er tale om ændringer under terrænniveau, som ikke medfører ændring af områdets anvendelse.

9.2 Spildevandsplan

Gældende spildevandsplan for området er Spildevandsplan 2011-2018 for Billund Kommune. Området er omfattet af kategorisering som "Spredt bebyggelse, rensklasse O", hvilket bl.a. omfatter opsamling af spildevand i samletanke og nedsivning.

Billund Kommune har medio 2018 foretaget offentlig høring af Spildevandsplan 2018-2024, som ikke indebærer ændringer i status for dambrugets område.

9.3 Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM)

Ferskvandsdambrug er omfattet af Miljøvurderingslovens⁶ bilag 2, punkt 1 f, "intensivt fiskeopdræt", hvorfor ændringer og udvidelser, som kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, er omfattet af bilag 2, punkt 13.

Billund Kommune har ved afgørelse af 31. januar 2012 på baggrund af VVM-screening truffet afgørelse om, at dambrugets vandindvinding og dambrugsdrift ikke er VVM-pligtig.

Billund Kommune har ved tilsyn den 7. juni 2016 konstateret, at af de tidligere 13 damme og 3 kanaler på dambruget er der 12 damme blevet lagt sammen til 6 større damme. Der er således nu 7 damme og 3 kanaler på dambruget, som alle er i drift. I forbindelse med godkendelsen ønskes herudover foretaget ændringer af slambassinnet.

På den baggrund har virksomheden i det opdaterede ansøgningsmateriale af 27. februar 2018 samtidig indsendt VVM-ansøgning i henhold til reglerne i Miljøvurderingslovens § 18.

I overensstemmelse med bekendtgørelsens § 21 har Billund Kommune foretaget en vurdering af, hvorvidt det ansøgte projekt er omfattet af planlovens regler om udarbejdelse af VVM-redegørelse. Vurderingen er foretaget som en screening efter kriterierne i § 21. Screeningen fremgår af bilag 3.

Billund Kommune har på baggrund af screeningen vurderet, at de ansøgte udvidelser og ændringer ikke er VVM-pligtige.

⁵ LBK nr. 287 af 16/04/2018: Bekendtgørelse af lov om planlægning

⁶ LBK nr. 1225 af 25/10/2018 : Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

9.4 Internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter

I henhold til § 7 og 10 i Habitatbekendtgørelsen⁷, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område eller konkrete bilag IV-arter væsentligt.

Kommunen har lavet en væsentlighedsvurdering efter habitatbekendtgørelsen i forbindelse med miljøgodkendelsen. Vurderingen fremgår af bilag 8.

Det fremgår af vurderingen, at miljøgodkendelse af dambruget med de fremtidige vilkår for indretning og drift ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000 områder. Der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura-2000 områder eller på konkrete bilag IV-arter.

⁷ BEK nr. 1240 af 24/10/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

10. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

10.1 Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for miljøgodkendelsen af dambruget.

Hensigten med den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er at undersøge, om ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), samt om dambruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering beskriver og vurderer de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som dambruget giver anledning til. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm.), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

10.2 Indretning og drift

Renseforanstaltninger

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort for den fremtidige indretning og drift, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Vandet indtages via fødekanal fra Omme å. Fra fødekanalen deler vandet sig til hhv. et produktionsafsnit bestående af 2 serieforbundne opdrætskanaler og et produktionsafsnit bestående af 6 traditionelle jorddamme inkl. bagkanal og en leveringsdam. Hovedparten af produktionen foregår i de to opdrætskanaler. Afløbsvandet løber fra opdrætskanalerne og fra bagkanalen til et centralt bundfældningsbassin og til et efterklaringsbassin. Fra efterklaringsbassinet kan recirkuleres 300 l/sek tilbage til fødekanal.

Anlæggets indretning og dimensioner fremgår af nedenstående tabel og oversigtskortet i bilag 2.

	Anlæg			Volumen	Vandmængde	hastighed	Opholdstid
	l(m)	b(m)	h(m)	m ³	l/sek.	m/sek	min
Opdrætskanal 1	200	6	0,7	840,0	200	0,048	
Opdrætskanal 2	160	6	0,7	672,0	200	0,048	
Samlet				1512,0			
6 damme	20	12	0,7	1108,8	180	0,043	
Leverdam	18	12	0,7	154,0	20	0,001	
bagkanal	110	5	0,7	385,0	"200"	0,057	
Samlet				1262,8	600		
Bundfældning	33	28	1,3	1201,2	600	0,016	33
Efterklaring	30	22	1,3	858,0	600	0,021	24
Total – Bundfældning				2059,2			57,2

Tabel 1: Dambrugets anlæg

Efter produktionsafsnittene er der indrettet et bundfældningsbassin og et efterklaringsbassin. Bundfældningsbassinet har ved et vandforbrug på 600 l/sek. en opholdstid på 33 minutter. Bundfældningsbassinerne oprenses kontinuert ved hjælp af en "slamsuger". Sedimenteret materiale føres til slambassin.

I efterklaringsbassinet er der en opholdstid på 24 min ved et vandforbrug på 600 l/sek. Da hovedparten af de partikulære stoffer bundfældes i bundfældningsbassinet, er der ikke behov for oprensning så ofte. Der oprenses dog efter behov og materiale føres til slambedet. Der er i alt en opholdstid på knap en time i renseforanstaltningerne, der primært tilbageholder fækallier og foderrester. Derudover foregår der en ikke uvæsentlig egen omsætning i dambrugets kanaler og damme.

Det centrale bundfældningsanlæg opfylder endvidere følgende krav:

- 1) Anlæggets afløb er udformet med fast tærskel, så udskylning af slam ikke kan foretages.
- 2) Anlæggets afløb sker fra overfladen og afløbet er forsynet med skummebrædt.
- 3) Anlægget er forsynet med parallel dam til brug, når anlægget tømmes for slam.
- 4) Der findes ikke fisk i anlægget.
- 5) Anlæggets slamsump bliver regelmæssigt tømt for slam i produktionsperioden, således at slamsumpen på intet tidspunkt bliver fuldtløbende. Større slamsamlinger i bundfældningsanlægget fjernes straks.

Det er oplyst i ansøgningen, at der ikke planlægges ændringer i dambrugets indretning. Dambrugets opdrætsanlæg og renseforanstaltninger er således i overensstemmelse med den indretning, som er baseret på den tidligere dambrugsbekendtgørelse.

Billund Kommunes vurdering

Dambruget er indrettet med et centralt bundfældningsanlæg og skal derfor overholde kravene under punkt 2 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 3.

I henhold til punkt 2 i bekendtgørelsens bilag 3 skal vandets opholdstid være minimum 25 minutter, og vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet må ikke overstige 2,5 cm/s.

Dimensionerne af bundfældningsbassinet (længde x bredde x dybde) er oplyst til 33 x 28 x 1,3 m, hvilket medfører et tværsnitsareal på 36,4 m² og et volumen på ca. 1.201 m³. Ved en vandgennemstrømning på 600 l/s gennem bassinet er vandhastigheden 1,65 cm/sekund⁸ og opholdstiden ca. 33 minutter⁹. Bundfældningsbassinet vurderes således at være dimensioneret, så det lever op til kravet til opholdstid. Som oplyst af ansøger foregår der herudover en efterfølgende rensning i efterklaringsbassinet.

⁸ (600 l/s x 1.000 cm³/l) / (36,4 m² x 10.000 cm² / m²) = 1,65 cm/s

⁹ (1201 m³ x 1.000 l/m³) / (600 l/s x 60 s/min) = 33 min.

Billund Kommune skal i henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 18 stille drifts- og indretningskrav jf. bekendtgørelsens bilag 3.

Der stilles vilkår om, at bundfældningsbassinet skal være indrettet således, at vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet ikke overstiger 2,5 cm/s og at vandets opholdstid er minimum 25 minutter.

Der fastsættes vilkår om, at der i dambrugets bundfældningsbassin i området nærmest anlæggets indløb senest 1 år efter godkendelsens meddelelse skal være etableret slamsump med bund af impermeabelt materiale, og at der i bundfældningsbassinet skal være etableret hældning mod slamsumpen. Virksomheden skal senest 6 måneder efter godkendelsens meddelelse tilsende tilsynsmyndigheden en redegørelse for, hvordan og hvornår anlægsarbejderne udføres.

Ansøgers oplysninger om bundfældningsanlæggets indretning, jf. ovenstående oplysninger nr. 1 - 5 opfylder krav nr. 1 - 5 under punkt 2 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 3. Disse indretningskrav fastsættes som vilkår i godkendelsen. Endvidere fastsættes driftskrav jf. krav nr. 6 under punkt 2 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 3.

Desuden stilles, jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 3, vilkår om, at damme - med undtagelse af selvrensende damme -, og kanaler, hvori der opdrættes eller opbevares fisk, i produktionsperioden skal tømmes for slam ved udfiskning eller højst med 6 ugers mellemrum. Større slam-ansamlinger skal fjernes straks.

Slamhåndtering.

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort fra den fremtidige indretning og drift, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Opdrættet foregår på basis af regnbueørred, hvor slamproduktionen vil kunne forventes at udgøre ca. 300 m³ årligt ved et tørstofindhold i slammet på 7,5 % og et fosforindhold på 0,15 % i det våde slam. Kvælstofindholdet i det våde slam kan forventes at udgøre ca. 0,30 %.

Der er indrettet et slambassin på ca. 300 m³ nordvest for produktionen. Der er en opbevaringskapacitet i slambassinet på omkring 1 år. Bassinet bliver forsynet med en plast- eller lermembran.

Slam fra anlægget afhændes til jordbrugsformål. Inden udbringning analyseres slammet for indhold af tørstof, fosfor, kvælstof, cadmium og nikkel.

Billund Kommunes vurdering

Der stilles **vilkår om**, at slam og slamvand, der stammer fra oprensning af damme, kanaler og bundfældningsbassin, skal opbevares i slamdepot.

Det er kommunens vurdering, at etablering af en membran i slambassinet, som oplyst af ansøger, vil sikre, at slamopbevaringen kan ske i overensstemmelse med indretningskravene i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 3. Der stilles vilkår om, at slamdepotets sider og bund senest 1 år efter godkendelsens meddelelse skal være udført med plast- eller lermembran, som efter tilsynsmyndighedens

vurdering sikrer, at der ikke sker udsivning af slam/vand til vandløb og søer eller nedsvivning til jord eller grundvand.

I overensstemmelse med bekendtgørelsens bilag 3 stilles vilkår om, at overskudsvand fra slamdepotet skal afledes til rensningsanlæg (bundfældningsanlægget).

Der stilles vilkår om, at kapaciteten af dambrugets slamdepot mindst skal svare til slamproduktionen fra 9 måneders drift, at slamdepotet skal tømmes mindst en gang årligt, og at slam skal bortskaffes til jordbrugsformål, biogasanlæg eller lign. i henhold til gældende lovgivning.

Vandforbrug, vandmåler og vandstyring

Vandindvindingstilladelse

Natur- og Miljøklagenævnet har ved afgørelse af 18. marts 2013 stadfæstet Billund Kommunes afgørelse af 31. januar 2012 om tilladelse til indvinding af overfladevand (600 l/s) fra Omme Å med ændring af vilkår 1 samt ophævelse af vilkår 2 og vilkår 3.

Tilladelsen er gældende frem til 2022 og skal således ikke fornys i forbindelse med miljøgodkendelsessagen, jf. Dambrugsbekendtgørelsens § 7.

Vandforbrug

I ansøgningen er vandforbruget oplyst til 600 l/s, som indtages fra overfladen af Omme Å.

Ansøger har oplyst, at produktion af rogn er Filskov Dambrugs væsentligste indtægtskilde. Ved stigende recirkulering af vand øges risikoen for ophobning af geosmin og andre bismags produkter i opdrætsvandet. Ved produktion af fisk til konsum kan eventuel afsmag fjernes fra fiskene ved at lade dem gå i frisk vand i op til en uge. Dette er ikke en mulighed, hvis rognen har optaget geosmin. Rogn med geosminsmag er usælgelig. Det er således essentielt for dambrugets produktionsform at indtage den størst mulige vandmængde, hvorfor dambruget henholder sig til det vandindtag, som er fastsat af miljøklagenævnet.

I ovennævnte afgørelse har klagenævnet samtidig hjemvist Billund Kommunes afgørelse om tilladelse til indvinding af vand fra en grøft til fornyet behandling. Tilladelsen var meddelt af kommunen, fordi vandet fra grøften tilløber dambrugets bundfældningsbassin, hvorfra der returpumpes til fødekanalen, hvorved grøftevandet kommer til at indgå i dambrugets samlede vandmængde.

Ansøger ønsker ikke at bruge vandet fra grøften og har derfor oplyst, at returpumpningen flyttes, således at vand fra grøften bliver ledt via dambrugets bundfældningsanlæg til Omme Å uden mulighed for at nå returpumpen (se ændret indretning i bilag 2).

Det er kommunens vurdering, at dambrugets ændring i indretningen som oplyst vil sikre, at der ikke sker returpumpning af vandet fra bækken. Der fastsættes vilkår om, at dambrugets returpumpningssystem skal være indrettet i overensstemmelse med bilag 2 senest 6 måneder efter godkendelsens meddelelse.

Billund Kommune skal i henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 18, Stk. 1, nr. 2, fastsætte vilkår for drift og indretning jf. bilag 3. I bilag 3 fremgår, at dambrug skal drives således, at forbruget af vandressourcen begrænses mest muligt, og at et maksimalt vandforbrug på 25 l/s vurderes at være tilstrækkeligt i forhold til 10 tons foder. Med et tilladt årligt foderforbrug på 153 t medfører dette for Filskov Dambrug et maksimalt vandforbrug på 382,5 l/s.

Det fremgår imidlertid af bilag 3, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med æg og yngelproduktioner samt økologisk produktion kan lempe krav til vandforbrug, såfremt der er behov i forhold til at opretholde en høj veterinær status.

På baggrund af ansøgers redegørelse fastsættes vilkår om et maksimalt vandindtag på 600 l/s vand fra Omme Å.

Vandmåler

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort fra den fremtidige indretning og drift, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Den indtagne vandmængde fra Omme Å vil blive målt elektronisk, hvor målenøjagtigheden er minimum $\pm 5\%$. Målingen vises på et digitalt display som den aktuelle vandføring i l/s og registreres ved logging. Vandmåling svarende til indløbet fra Filskov Å vil blive foretaget i dambrugets afløb.

Vandafledningen fra dambruget vil ske gennem dambrugets nuværende udløb.

For nuværende planlægges der med en nedlæggelse af dambrugets stemmeværk. I den forbindelse påregnes dambrugets vandindtag flyttet til en position umiddelbart opstrøms det nuværende udløb. Vandet vil fremover blive pumpet ind på dambruget. I forbindelse hermed skal der laves et nyt vandindtag og et nyt udløbsbygværk, som flugter med åen.

På dette grundlag ansøges der om dispensation med henblik på, at vandmålerne først skal etableres, når denne del af vandløbsprojektet er afsluttet. Ved indpumpning vil det være aktuelt at anvende andet måleudstyr end det, der skal anvendes ved måling af det nuværende vandindtag. Etablering af vandmålere kræver herudover indretning af målebygværker, som i givet fald ikke kan genbruges.

Indtil vandløbsprojektet er afsluttet og der kan etableres vandmålere, ønskes måling af vandføringen foretaget som hidtil med en jernkramp, der markerer flodmålet. Vandindvindingen reguleres i faunasigten, der er indstillet, så der maksimalt kan indvindes 600 l/s.

Med henblik på at opnå faunapassage ved fjernelse af stemmeværket, indløbsbygværket og det tidligere omløbsstryg, har Billund Kommune fået tilsagn fra Landbrugsstyrelsen om en projektændring med henblik på etablering af en pumpeløsning. Projektændringen vil blive iværksat i forlængelse af meddelelsen af nærværende miljøgodkendelse.

Billund Kommune finder på den baggrund, at ansøgers ønske om at afvente etablering af måleudstyr jf. kravene i Dambrugsbekendtgørelsen skal imøde-

kommes. I overensstemmelse med bekendtgørelsens bilag 3 (jf. § 18, stk. 1, nr. 2) fastsættes vilkår om etablering af et instrument med log funktion til kontinuert måling af vandføring (vandmængden i l/s) med en målenøjagtighed på $\pm 5\%$ i alle vandindtag til dambruget og alle vandafløb fra dambruget, således at det samlede vandindtag hhv. vandafledning kan følges kontinuert (enten som øjebliksvandføringen hvert 10. minut eller som gennemsnit hvert 10. minut ved hyppigere måling).

I overensstemmelse med reglerne for egenkontrol i § 19, stk. 1, nr. 2, i Dambrugsbekendtgørelsen stilles endvidere vilkår om, at dambruget skal foretage kontinuerlig måling af vandføring af både det samlede vandindtag og den samlede vandafledning fra ferskvandsdambruget med en målenøjagtighed på $\pm 5\%$.

Det fastsættes i vilkår, at målinstrumenter skal være etableret og måling skal gennemføres senest 3 måneder efter, at der er etableret og idriftsat pumpeløsning for vandindtag til dambruget. For at imødekomme en eventuel situation, hvor projektændringen ikke gennemføres, fastsættes vilkår om, at målinstrumenter skal være etableret og måling skal gennemføres senest 3 måneder efter, at Billund Kommune har meddelt virksomheden, at projektændringen ikke forventes gennemført.

Der fastsættes vilkår om, at dambruget - Indtil måleinstrumenter jf. ovenfor er etableret -, skal foretage måling af vandforbruget som oplyst i ansøgningen, samt sikre overholdelse af den maksimalt tilladte vandindvinding ved korrekt indstilling af faunasigten i indtaget.

Foderforbrug

Dambrugs konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort for den fremtidige indretning og drift, jf. nedenstående kursiverede skrift.

På dambruget har foderforbruget til moderfisk og opvækst i 2013 – 2017 været som vist i nedenstående tabel.

	2013	2014	2015	2016	2017
Moderfiskefoder (tons)	68,000	94,000	91,500	99,000	106,000
Produktionsfoder (tons)	84,500	57,700	60,200	54,000	46,500
Foder I alt (tons)	152,500	151,700	151,700	153,000	152,500

Tabel 2: Dambrugs foderforbrug

Der ønskes fortsat anvendt op til 153 tons foder. Der forventes en fordeling med omkring 100 tons moderfiskefoder og 53 tons produktionsfoder. Foderet opbevares primært i silo.

Sammensætningen af fodertyperne vil være inden for intervallerne vist i nedenstående tabel.

	Pillestørrelser > 1,5 mm, fiskestørrelse \geq 9 – 12 g
Protein %	Ca. 39 – 49
Lipid %	Ca. 22 – 33
NFE %	Ca. 9 – 3 – 19 – 5
Fordøjeligheds %	
Protein	Ca. 88 – 94
Lipid %	Ca. 90 – 96
NFE %	Ca. 80 – 90
Tot-P af tørvægt %	Ca. 0,84 - 0,95

Tabel 3: Sammensætning af fodertyperne

Intervallerne er angivet ud fra de for tiden gængse fodertyper. Et valg af fodertype alene ud fra ønsket om en minimeret miljøbelastning kan ikke umiddelbart foretages, idet der også skal tages hensyn til fiskenes fysiologiske krav samt arvelige egenskaber. Der vil dog løbende blive evalueret på de enkelte fodertyper, og eventuel substitution vil blive overvejet, når nye fodertyper bliver markedsført med henblik på optimering af kvalitet, miljø og økonomi.

Der bliver udelukkende benyttet højeenergifoder, som er fremstillet i overensstemmelse med de foreliggende forskningsresultater, som peger på en energifordeling mellem fedt og protein på ca. 50 % til hver eventuelt med en overvægt på fedtenergien ved fisk over sættefiskstørrelse. Alle danske foderfabrikanter leverer foder af denne type, og ved praktiske afprøvninger på dambrugene, kan der ikke registreres en signifikant forskel i foderkonverteringen fabrikaterne imellem.

Dambrugets seneste årsfoderkvotient er opgjort til 1,03. Ud over anvendelse af et godt foder, indikerer en foderkvotient af denne størrelsesorden en god planlægning af produktionen og afsætningen ved produktion af store fisk.

Dambrugets besætning holdes på en størrelse, hvor den daglige udfodring svarer til et foderniveau på mellem 0,5 og 0,7. I dette område opnås den laveste foderkvotient, medens tilvæksthastigheden ligger under det økonomisk optimale.

På dambruget er der indført driftsstyring. Fodring, antal dødefisk, iltindhold mm registreres dagligt.

Billund Kommunes vurdering

Det ansøgte foderforbrug er baseret på fodertildelingen efter den tidligere dambrugsbekendtgørelse jf. Ribe Amts afgørelse af 15. december 1989 og endelig stadfæstet af Miljøstyrelsen den 5. april 1990. I denne miljøgodkendelse fastsættes vilkår vedrørende foderforbrug, som tillader et uændret foderforbrug svarende til 153 tons pr. år.

I henhold til bilag 5 i Dambrugsbekendtgørelsen skal produktionen med undtagelse af produktion af fisk over et 1 kg tilrettelægges således, at foderkvotienten på årsbasis ikke overskrider 0,95. For fisk på 1 kg eller derover, må foderkvotienten ikke overstige 1,2. I betragtning af at dambruget hovedsageligt pro-

ducerer store fisk, indikerer de beregnede foderkvotienter i ovenstående tabel, at dambruget kan overholde disse krav.

Der fastsættes vilkår til dambrugets foderkvotient svarende til kravene i bilag 5.

I overensstemmelse med bilag 5 fastsættes endvidere vilkår om, at der alene må benyttes tørfoder, som skal være energirigt og højt fordøjeligt.

For foder til konsum- og sættefisk fastsættes der i overensstemmelse med bilag 5 vilkår om grænseværdier for indhold af nettoenergi, smuld, kvælstof og fosfor.

Afgitring

Det er oplyst i ansøgningen, at afgitringen på dambruget er Indrettet efter tilladelse fra Fiskeridirektoratet.

Billund Kommunes vurdering

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 20 skal kommunen i afgørelsen stille en række konkrete vilkår vedrørende afgitring af ind- og udløb på dambruget, herunder minimumskrav for størrelsen på åbningerne i gitteret, som skal være ≤ 6 mm ved indløb og ≤ 10 mm ved udløb, med mindre hensyn til bevaring og beskyttelse af fiskearter i det pågældende vandsystem kræver mindre åbninger i gitteret.

På baggrund af habitatvurderingerne i bilag 8 stilles i denne afgørelse vilkår om, at åbningerne i indløbsgitteret af hensyn til yngel fra Flodlampret og Havlampret maksimalt må være 4 mm, mens krav til åbningerne i udløbsgittere fastsættes i overensstemmelse med de generelle krav på 10 mm. Herudover stilles vilkår til indretning og drift af afgitringen svarende til bekendtgørelsens krav i § 20, stk. 3, nr. 2 – 9.

10.3 Støj

Støj og transport

I forhold til støj og transport på Filskov Dambrug oplyser ansøger:

Anlægget er i drift 24 timer i døgnet. De fleste arbejdsopgaver foregår i løbet af den almindelige arbejdstid, dvs. kl. 07.00 -16.00.

Støj fra anlægget vil forekomme som følge af periodevis traktorkørsel og afhentning af fisk med lastbiler. Traktorkørslen og afhentningen af fisk giver i dag ikke anledning til støjgener ved anlæggets naboer.

De anvendte pumper og beluftere er af støjsvage typer, som ikke kan registreres ved dambrugets skel mod nabobebyggelse.

Om gener i forbindelse med til- og frakørsel oplyser ansøger:

Dambruget er forbundet til Fiskerivej med en grusvej. Der vil være tale om transport af foder og fisk til virksomheden og bortkørsel af fisk. I gennemsnit 2 lastbiltransporter pr. uge. Det vurderes, at transporterne ikke giver anledning til væsentlig gene for de omkringboende.

Billund Kommunes vurdering

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmestliggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Der stilles vilkår om overholdelse af disse grænseværdier.

Det er kommunens vurdering, at dambruget kan drives, uden at dette medfører støjgener og under overholdelse af disse støjvilkår. Det vurderes endvidere, at transport til og fra virksomheden kan ske uden at medføre væsentlige påvirkninger i omgivelserne.

Der stilles vilkår om, at virksomheden skal planlægge flest muligt støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden.

For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at virksomheden på Billund Kommunes anmodning ved beregning / måling skal dokumentere dambrugets støjbelastning i omgivelserne. Dokumentationen udføres på virksomhedens bekostning.

10.4 Luftforurening

I forhold til luft og lugt på Filskov Dambrug oplyser ansøger:

Der er ingen kilde til luftforurening på dambruget. Punktet er ikke relevant ved dambrugsproduktion.

Der kan være tale om potentielt lugt fra containeren med døde fisk. Evt. døde fisk er placeret i 2 m³ container lavet af glasfiber og forsynet med låg. Der er lang afstand til nærmeste nabo, men for at undgå at genere forbigående mennesker, er containeren flyttet fra kanten af matriklen, til længere ind på dambrugets ejendom. Containeren tømmes efter behov. De døde fisk afhentes af et specialfirma, som afsætter fiskene til et biogasanlæg.

Der er ingen lugt fra selve anlægget (inkl. "slambed").

Billund Kommunes vurdering

Nærmeste beboelse ligger over 350 m fra dambrugets driftsbygninger. I betragtning af afstanden til omboende, er det kommunens vurdering, at dambruget kan drives uden at lugt, støv eller luftforurenende udstødningsgasser, medfører væsentlige påvirkninger i omgivelserne.

Der stilles vilkår om, at virksomheden ikke må give anledning til lugt- eller støvpåvirkninger i omgivelserne, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige.

10.5 Affald

I forhold til affald på Filskov Dambrug oplyser ansøger:

Der vil forekomme affald fra virksomheden i form af tomme fodersække og anden emballage. Emballage/plastik mv., f.eks. fodersække, bliver samlet i en beholder, og kørt til Brians Renovation ApS, (Industrivej 2, 7200 Grindsted). Olie- og kemikalieaffald samt eventuelle medicin- og hjælpestofrester afhændes i overensstemmelse med Kommunens affaldsdirektiv.

Herudover vil der være tale om opsamlede døde fisk i ukendt omfang. Døde fisk opsamles og deponeres i en lukket beholder. De døde fisk afhentes af et specialfirma, som afsætter fiskene til et biogasanlæg, hvor de efter afgangning indgår i et gødningsprodukt til landbrugsformål.

Slam fra anlægget (ca. 300 m³ årligt) afhændes til jordbrugsformål. Inden udbringning analyseres slammet for indhold af tørstof, fosfor, kvælstof, cadmium og nikkel.

Billund Kommunes vurdering

Der stilles vilkår om, at dambrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 18 stilles vilkår om, at døde fisk skal opsamles dagligt og opbevares og bortskaffes forsvarligt. Kommunen finder, at de oplyste procedurer på dambruget er i overensstemmelse med vilkåret.

Der stilles vilkår om, at farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Afhændelse af slam til jordbrugsarealer reguleres af Affald til jord-bekendtgørelsen¹⁰.

Bortskaffelse af affald skal i øvrigt ske i henhold til kommunens affaldsregulativer. Da affaldsbortskaffelse fra virksomheden reguleres direkte af regulativerne, finder Billund Kommune ikke, at der skal stilles vilkår herom i denne afgørelse.

10.6 Spildevand – Sanitært spildevand og regnvand

I forhold til spildevand på Filskov Dambrug oplyser ansøger:

Der er ingen toilet/vaskefaciliteter på dambrugsanlægget. De ansatte bruger den nærliggende fiskermesterbolig til dette formål (matrikel 8e).

Om tagvand oplyser ansøger:

Lagerbygningen (eller "maskinhuset") på dambrugsanlægget har en tagareal på 271m². Der er tagrender og kloakering koblet til et nedslivningsanlæg. Information om nedslivningsanlægget er registreret hos Billund kommune (bygget i 2016).

¹⁰ BEK nr. 1001 af 27/06/2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål

Om befæstet areal oplyser ansøger:

Gulvet i maskinhuset er udført i beton, plus ca. 8 m² fundament under fodersiloer. Vendeplads/parkeringsområde er udført med stabil grus.

Billund Kommunes vurdering

Virksomheden har ikke direkte udledning af sanitært spildevand eller overfladevand til vandløb, søer eller havet. Virksomhedens håndtering af disse spildevandstyper er derfor ikke omfattet af regulering i denne miljøgodkendelse, som meddeles efter regler i Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5.

Virksomhedens håndtering af disse spildevandstyper er omfattet af regler jf. Miljøbeskyttelseslovens kapitel 4.

I det nedenstående er der taget stilling til virksomhedens direkte udledninger af spildevand med forurenende stoffer fra dambrugets produktion, som er omfattet af reglerne i Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, jf. lovens § 34.

10.7 Spildevand - Udledning af næringsstoffer

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort for udledningsforholdene, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Dambrugets belastning.

Med en foderkvotient på 1 og et moderne foder med 47,1 % protein og 0,9 % fosfor kan fiskenes produktionsbidrag ved brug af 153 tons foder beregnes til:

Totalkvælstof: 7.323 kg.

Totalfosfor: 719 kg.

BI5: 13.735 kg.

Ammonium: 4.691 kg.

Rensegrader.

Dambrugets rensegrader er baseret på dambrugsbekendtgørelsen. Det indebærer en rensning på 20 % for BI5, 7 % for kvælstof og 20 % for fosfor.

Udledning

Med en produktion baseret på 153 tons foder/år blev udledningen fra dambruget ved 26 egenkontrolmålinger i perioden 2015 - 2017 målt til følgende mængder:

Organisk stof: 12.431 kg/år.

Total fosfor: 331 kg/år.

Total Kvælstof: 3.926 kg/år.

Ammonium: 2.625 kg/år.

Medianminimumsvandføringen ved dambruget anføres til 930 l/sek. Med de anførte årsudledninger vil disse give anledning til følgende middelkoncentrationsforøgelse i recipienten ved medianminimum: BI5 = 0,4 mg/l, TP = 0,011 mg/l, TN = 0,13 mg/l og NH4 = 0,09 mg/l.

Udledningen af suspenderet stof er negativ.

Om de fremtidige BAT-betingede udledningskrav anføres i ansøgningen følgende:

Af bilag 7 i dambrugsbekendtgørelsen fremgår, at kommunalbestyrelsen fastsætter vilkår om BAT standardkrav i en miljøgodkendelse, jf. § 12, for dambrug på emissionsbaseret regulering. Dambrugets produktion består hovedsageligt af rognfisk (moderfisk, hvor der ikke stilles konkrete BAT-krav).

Filskov Dambrug ansøger om fortsat drift på foderkvote. Kravene til indretning, drift og renseforanstaltninger for Filskov Dambrug kan sidestilles med kravene til indretning, drift og renseforanstaltninger for dambrug godkendt på udledningskontrol med en foderkvote under 25 ton.

På dette grundlag foreslås følgende BAT-krav:

Kvælstof: 42 kg/ton fisk.

Fosfor: 2,5 kg/ton fisk.

BI5: 55 kg/ton fisk.

BAT standarderne vurderes ved, ud fra dambrugets egenkontrolprøver over et års produktion, at beregne årets nettoudledning (i kilo) og dividere den med årets fiskeproduktion (i tons).

Billund Kommunes vurdering

Af Hedeselskabets rapport "Bestemmelse af vandføringens medianminimum i nedbørsområderne 25, 30 og 39, 2001", fremgår det at oplandet til Filskov Dambrug er 179 km², og giver anledning til en medianminimumsvandføring på ca. 930 l/s opstrøms dambruget. Medianminimumsvandføringen nedstrøms dambruget er 980 l/s.

I ansøgningen er alle beregninger af påvirkningerne fra dambrugets udledninger af næringsstoffer, samt medicin og hjælpestoffer, udført på baggrund af medianminimumsvandføringen opstrøms dambruget. I forlængelse heraf har kommunen valgt at foretage miljøvurderingerne på samme grundlag. Beregningerne af påvirkningerne i vandløbet, som lægges til grund for afgørelsen, er på den baggrund en smule overestimerede.

Næringsstoffer

Vandet, som udledes fra dambruget, indeholder organiske og iltforbrugende stoffer, samt kvælstof og fosfor.

I bilag 3 i Dambrugsbekendtgørelsen er der opstillet udledergrenseværdier for BI₅, ammoniumkvælstof, totalkvælstof og totalfosfor på hhv. $1,0 \text{ mg/l} \times Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$, $0,4 \text{ mg/l} \times Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$, $0,6 \text{ mg/l} \times Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$, og $0,05 \text{ mg/l} \times Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$, hvor Q_{mm} = medianminimum og Q_{va} = årlig aktuel vandafledning fra dambruget.

For at få en indikation af om dambruget kan forventes at overholde grænseværdierne, er der i nedenstående tabel vist disse værdier fra Filskov Dambrugs udledning i henhold til gennemsnittet af 12 årlige egenkontrolmålinger i ind- og udløb i de seneste år, hvor de målte værdier er ganget med medianminimumsvandføringen på 930 l/s og divideret med den målte gennemsnitlige vandudledning fra dambruget i forbindelse med egenkontrollen.

Øverst i tabellen er der vist bekendtgørelsens grænseværdier, hvor der er anvendt samme medianminimumsvandføring og en vandudledning på 594 l/s, svarende til gennemsnittet af vandudledningen i de udførte egenkontroller.

	Vandudledning (l/s)	BI5 (mg/l)	Total N (mg/l)	Total P (mg/l)	NH4-N (mg/l)
Grænseværdier		1,57	0,94 ¹¹	0,08	0,63
Udledning 2017 (egenkontrol)	583	1,141	0,373	0,048	0,223
Udledning 2016 (egenkontrol)	600	1,098	0,328	0,008	0,247
Udledning 2015 (egenkontrol)	600	0,965	0,093	0,035	0,115
Middel (egenkontrol)	594	1,065	0,265	0,030	0,195

Tabel 4: Udledergrenseværdier og målt udledning

Som det fremgår af tabellen, ligger BI₅ lidt under grænseværdien, mens der er god margin til de øvrige grænseværdier. Der fastsættes vilkår svarende til udledergrenseværdierne i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 3.

I Dambrugsbekendtgørelsen er der endvidere i bilag 7 opstillet BAT-standardkrav til den maksimale udledning af kvælstof, fosfor og BI₅, med forskellige grænser for fisk under eller over 1 kg. Kravene gælder dog ikke for moderfisk, som dambruget hovedsageligt producerer.

På baggrund af anmodning fra Miljøstyrelsen har DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi i 2014 udarbejdet nogle vurderinger af mulighederne for at fastsætte BAT-værdier for andre end normale vækstproduktioner på dambrug, herunder for moderfisk¹². Bl.a. følgende fremgår af notatet:

Som tidligere anført gør der sig særlige forhold gældende for så vidt angår moderfiskeanlæg og herunder æg- og yngelproduktion. Sådanne anlæg producerer ikke fisk i normal forstand, og for mange moderfisk består indfodringen primært i vedligeholdelsesfodring, da formålet ikke er fiskevækst som sådan, men snarere fodring til god kondition og optimal rogn sætning. Idet der ofte ikke er tale om egentlig produktion giver det ikke umiddelbar mening at udtrykke udledningen i kg pr. t produceret fisk. Med en høj foderkonvertering (FK), ofte på 3 eller mere, vil udledningen således udtrykt blive endog meget høj. Det foreslås derfor i stedet at anvende udledning pr. kg foder.

Følgende værdier vil kunne foreslås anvendt, beregnet ud fra FK=3, såfremt der da skal opstilles ensartede BAT-krav til sådanne anlæg:

BI5: 92 kg/t foder

Total-N: 76 kg/t foder

Total-P: 12.5 kg/t foder

¹¹ Beregningseksempel: $0,6 \times 930 / 594 = 0,94$

¹² BAT- og ammonium-krav ved ferskvandsdambrug, Notat fra DCE, 05. januar 2014
Rettet: 25. januar 2014 og 8. marts 2014

Samtidigt skal det understreges, at der vil være behov for dispensationsmuligheder baseret på individuelle forhold. Æg/moderfiske-anlæg, der udgør "rygraden" i Danmarks regnbueørredproduktion, indtager alle af især sygdomsmæssige årsager rene stoffer, herunder ofte borevand, vældvand og lignende uden nævneværdigt stofindhold (dvs. intet vandløbsbidrag). Forholdene og den konkrete produktion på et givent anlæg bør derfor kunne individuelt vurderes for så vidt angår BAT-krav.

Omregnes – i modstrid med notatets anbefalinger - de i notatet anførte BAT-værdier til de normale BAT-betragtninger baseret på krav til antal kg udledt stof pr. ton fisk, fås ved et årsforbrug på 153 t foder på Filskov Dambrug værdier på 14.076 kg/t fisk, 11.628 kg/t fisk og 1.913 kg/t fisk for hhv. BI₅, N og P.

På baggrund af de særlige omstændigheder vedrørende moderfisk, som er anført i notatet, er der ikke fastsat BAT-standardkrav for moderfisk i Dambrugsbekendtgørelsen.

Billund Kommune har ikke kendskab til undersøgelser, som giver et validt grundlag for at fastlægge BAT-krav for moderfiskeproduktionen på Filskov Dambrug. I høringsnotat af 2. december 2016 i forbindelse med et udkast til Dambrugsbekendtgørelsen tilkendegav Miljøstyrelsen på anmodning om præcisering af reglerne for BAT for moderfisk, at man vil beskrive forholdene i en vejledning eller FAQ. En sådan beskrivelse foreligger fortsat ikke.

Kommunen finder, at ansøgers betragtninger forekommer rimelige, herunder de foreslåede BAT-betingede grænseværdier, som vil fastlægge en kvantitativ grænse for udledningen. De foreslåede grænseværdier fastsættes som vilkår for dambrugets moderfisk. For den øvrige del af Filskov Dambrugs produktion, bestående af små fisk, stilles vilkår svarende til tabel 1 i bekendtgørelsens bilag 7. Vilkårene skal overholdes senest et år efter godkendelsens meddelelse.

I henhold til bilag 7 i Dambrugsbekendtgørelsen skal overholdelse af BAT-standarderne vurderes ved, at man ud fra dambrugets egenkontrolprøver over et års produktion beregner årets netto-udledning (i kilo) og dividerer den med årets fiskeproduktion (i tons).

For Filskov Dambrug har gennemsnittet ifølge egenkontrollen af netto-udledningen i 2015 - 2017 af BI₅, N og P, ligget på hhv. 12.739 kg, 3.148 kg og 357 kg pr. år. Ved en gennemsnitlig produktion disse år på 148,5 kg, fås en udledning pr. t fisk på hhv. 86 kg, 21,2 kg og 2,2 kg.

Som det fremgår, ligger de gennemsnitlige værdier af BI₅ væsentligt over de BAT-grænseværdier, som er foreslået af ansøger. Ansøger har hertil bemærket følgende:

På et traditionelt dambrug er driften underlagt de naturgivne forhold. Der vil være perioder med ingen eller begrænset fodring. Dels kan der være perioder med høje henholdsvis lave temperaturer, hvor fodring af fiskene må indstilles helt eller delvist, dels kan vandet ved store afstrømninger indeholde så meget partikulært materiale, at fodring ikke er tilrådelig. I sidstnævnte tilfælde ses ofte

en betydelig tilbageholdelse af materiale på dambrugene og en negativ udledning af BI₅, kvælstof og fosfor.

Ved at basere BAT værdierne alene på årsproduktionen og 12 årlige analyser bliver beregningen afhængig af tilfældighed ved prøveudtagningen. Denne tilfældighed kan begrænses om ikke helt elimineres ved at tage udgangspunkt i foderforbruget på de dage, hvor analyserne er udtaget. Med en opholdstid for vandet inde på dambruget på ca. 3 timer ved et vandindtag på 600 l/s, vil foderforbruget give et rimeligt billede af den aktuelle belastning under prøvetagningen.

I det indsendte regneark med 36 analyser for perioden 2015 – 2017 er udledningen pr. ton foder ud fra foderforbruget beregnet til:

Kvælstof: 14,6 kg/ton foder.

Fosfor: 1,23 kg/ton foder.

BI₅: 46,3 kg/ton foder.

Udledningen pr. ton fisk vil tilnærmelsesvis ligge på de samme værdier. Ved beregning ud fra årsproduktionen er det kun BAT værdien for BI₅, der ikke er overholdt. Ved beregning ud fra foderforbruget er der en rimelig sikkerhedsmargin i forhold til den målte BAT værdi og det foreslåede BAT-krav.

Billund Kommune bemærker hertil, at BAT-standarderne som nævnt skal vurderes ved, ud fra dambrugets egenkontrol prøver over et års produktion, at beregne årets netto-udledning (i kilo) og dividere den med årets fiskeproduktion (i tons), jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 7, og at prøveudtagning og efterfølgende kontrol skal følge anvisningerne i faglig rapport Svendsen og Larsen (2016): Ny kontrolmetode for udledninger fra ferskvandsdambrug, DCE rapport nr. 212, jf. bekendtgørelsens bilag 4.

Det er Billund Kommunes vurdering, at omhyggelig tilrettelæggelse af driften har betydning for mængden af udledt BI₅. Herudover findes der en række supplerende mekaniske renseforanstaltninger, hvis virkning overfor BI₅ er anført i ovennævnte notat fra DCE¹², jf. nedenstående tabel.

Tabel 2. Anslåede/indikative rensegrader ved kombination af renseforanstaltninger på ferskvandsdambrug baseret på vurdering af effekten af de enkelte renseforanstaltninger – men der mangler generelt empiri til dokumentation heraf. Bemærk at produktionsbidraget er lidt anderledes end i Bekendtgørelsen fra 2012: TN = 95 kg, TP = 4,7 og BI₅ = 95 kg pr. tons fisk. Fra Pedersen et al.(2013b).

¹⁾ Effekten af plantelagunen vil være afhængig af relative areal, flowhastighed, stofsammensætning og opholdstid m.v.

²⁾ Beregnet som eksempel ved skift til et dansk voksefoder anno 2012 med f.eks. 47 % protein, 28 % fedt, 11 % NFE, 1½ % træstof og 7 % aske (0,9 % P). Fordøjeligheder på 92 % for protein, 90 % for fedt, 70 % for NFE og 65 % for fosfor. FK=0,95.

	Effekt på partikulær del			Effekt på opløst del			Resulterende specifik udledning (kg/t fisk) – fraset vandløbsbidrag		
	BI ₅	Tot-N	Tot-P	BI ₅	Tot-N	Tot-P	BI ₅	Tot-N	Tot-P
Produktionsbidrag – ingen rensning							90	53	4,6
Bundfældningsbassin	32 %	46 %	30 %	5 %	0 %	0 %	72	49	3,7
Slamkegler ved udløb/centralt samt bundfældningsbassin samlet	65 %	55 %	65 %	10 %	2 %	14 %	53,5	47,5	2,4
Mekanisk filter (72 µm), slamkegler og bundfældningsbassin – samlet	73 %	58 %	73 %	12 %	3 %	18 %	48,7	46,8	2,1
Slamkegler, biofiltre og bundfældningsbassin - samlet	73 %	55 %	65 %	24 %	10 %	16 %	43,9	43,9	2,3
Slamkegler, biofiltre og plantelagune ¹ , samt bundfældningsbassin – samlet	80 %	67 %	70 %	35 %	20 %	20 %	38	38,5	2,1
Slamkegler, biofiltre og plantelagune ¹ , samt bundfældningsbassin og foderskifte ² – samlet							36,6	32,3	2,1

Tabel 5: Oversigt over potentielle renseforanstaltninger

Foranstaltningerne kan sikre forskellige grader af rensning alt efter, hvilke og hvor mange samtidige foranstaltninger, der tages i anvendelse.

Det fremgår af bekendtgørelsens bilag 7, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte skærpede krav til rensning, hvis dambruget ikke opfylder BAT standardkrav. Ud fra de normale betragtninger omkring BAT og forureningsreduktion, som lægges til grund for regulering af virksomheder efter Miljøbeskyttelsesloven, kan kommunen dog ikke stille krav til anvendelse af en bestemt teknologi.

Det er kommunens vurdering, at dambruget har tilstrækkelige og anerkendte teknologiske muligheder for at etablere supplerende rensningsforanstaltninger, jf. DCEs ovennævnte notat, hvis egenkontrolresultaterne viser, at driftsoptimering ikke medfører tilstrækkelig reduktion af BI₅-udledningen til, at BAT-standarderne kan overholdes.

Det er således kommunens vurdering, at Filskov Dambrug vil kunne drives under overholdelse af de fastsatte vilkår.

Der stilles vilkår om, at dambruget skal være indrettet med rensningsteknologier, som sikrer, at BAT-standardkravene overholdes. Endvidere fastsættes vilkår om, at virksomheden – hvis vilkår for BAT konstateres overskredet – senest 2 måneder efter at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom, skal fremsende en redegørelse for, med hvilke foranstaltninger overskridelsen vil blive afhjulpel fremover og en tidsplan for foranstaltningernes gennemførelse. De anvendte foranstaltninger skal bestå af anerkendt rensningsteknologi, og virksomheden skal ud fra anerkendt viden om teknologiernes rensningseffekt redegøre for, at de planlagte foranstaltninger vil kunne sikre, at vilkår for BAT fremover kan overholdes.

Ved meddelelse af denne miljøgodkendelse vil implementering af det fastsatte BAT-krav for BI₅ medføre, at dambrugets udledning af BI₅ reduceres med godt 40 kg/t fisk, svarende til en halvering. Ved fuld udnyttelse af foderkvoten og en årlig produktion på ca. 150 tons vil den samlede årlige udledning af BI₅ andrage ca. 6.000 kg.

Implementering af BAT-standardkravet for kvælstof- og fosforudledningen ved meddelelse af miljøgodkendelsen vil ikke reducere udledningen i forhold til det aktuelle gennemsnit. Udledningen af disse stoffer forventes således uændrede. Fastsættelse af vilkår med grænseværdier vil dog fastlægge et loft for udledningen. Tilsvarende sikres via krav til kvælstof- og fosforindhold i foderet iht. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 5 (se ovenstående afsnit 10.2), at kvælstof- og fosforudskilningen fra fiskene begrænses.

Iltmætning

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens bilag 7 skal dambruget overholde en iltmætning i udløbet til vandløbet på mindst 70 %, hvor det tidligere krav var på 60 %.

Ved 26 egenkontrolprøver i 2015 – 2017 er der foretaget måling af iltmætningen. Gennemsnittet for alle målingerne var på 79 %. To målinger på hhv. 64 % og 69 % iltmætning lå under kravet i den nye bekendtgørelse.

Det er kommunens vurdering, at Filskov Dambrug med den ansøgte indretning kan drives på en måde, som indebærer, at dambruget kan overholde bekendtgørelsens krav om iltmætning.

Der fastsættes vilkår vedrørende iltmætning svarende til kravene i bekendtgørelsens bilag 7.

Egenkontrol

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 19 stk. 1, nr. 1 og 4, fastsættes der vilkår for prøveudtagning og analyse jf. bekendtgørelsens bilag 4.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 19 stk. 2, nr. 1 og 2, fastsættes der vilkår om, at der inden for hver driftsperiode på 1 år (365 dage +/- 15 dage) skal udtages 12 prøver af det samlede vandindtag og 12 prøver af det samlede vandudtag, og at prøveudtagningen skal fordeles jævnt over driftsperioden, ét prøvesæt pr. måned.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 19 stk. 1, nr. 5, fastsættes der vilkår om, at resultatet af prøverne samt supplerende oplysninger skal være kommunalbestyrelsen i hænde senest 4 uger efter, at prøverne er udtaget

Supplerende vurdering af næringsstofbelastning

I forhold til miljømålsfastsatte overfladevandsområder må kommunen i henhold til Indsatsbekendtgørelsens¹³ § 8 ikke træffe afgørelser, der indebærer en for-

¹³ BEK nr. 1521 af 15/12/2017 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

ringelse af tilstanden, og afgørelsen må ikke hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de foranstaltninger, der er fastlagt i indsatsprogrammet.

Miljøstyrelsen har i et orienteringsbrev til dambrugskommuner¹⁴ om miljøgodkendelse og vandplaner anført, at det vil være tilstrækkeligt, at kommunen fastsætter vilkår svarende til opfyldelse af Dambrugsbekendtgørelsens bilag om indretning for at sikre indsatsen over for et dambrugs udledning af kvælstof (og som udgangspunkt også fosfor og organisk materiale), men at kommunen dog skal foretage en konkret vurdering af udledningen af fosfor og organisk materiale i hver enkelt sag.

I henhold til § 7 og 10 i Habitatbekendtgørelsen¹⁵, skal der endvidere foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000 område eller konkrete bilag IV-arter væsentligt.

Kommunen har i bilag 8 lavet en påvirkningsvurdering efter ovennævnte regelsæt.

Det fremgår af kommunens vurderinger i bilag 8, at udledningen fra Filskov Dambrug under overholdelse af godkendelsens vilkår ikke vil bevirke en forringelse af vandkvaliteten, således at udledningen ikke er til hindring for opfyldelse af målsætningen for nedstrøms vandløb eller for Ringkøbing Fjord, jf. Vandområdeplanerne 2015-2021. Det er endvidere vurderet, at dambrugets udledning ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000 områder.

10.8 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer

I ansøgningen er der i en tabel opstillet en generel oversigt over medicin og hjælpestoffer til dambrug, samt anvendelsesmåden for disse. Tabellen er vist nedenfor.

¹⁴ Orientering til kommunerne om miljøgodkendelse af ferskvandsdambrug i relation til vandplanerne, februar 2012

¹⁵ BEK nr. 1240 af 24/10/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Stof type	Stofgruppe	Stof	Anvendelsesmåde
Medicin	Antibiotika	Amoxicillin	Stoffet i iblandes foderet. Enten på foderfabrik eller på dambruget. Doserer ifølge dyrlægens anvisninger. Medicinfoderet udfodres til fiskene i det antal dage som dyrlægen har angivet.
		Florfenicol	
		Oxolinsyre	
		Oxytetracyclin	
		Sulfadiazin	
	Trimethoprim		
Bedøvelsesmidler	Benzocain	Tricain	Bruges ved i kar at blande den forskrevne mængde stof med vand. Opløsningen ledes ikke til recipient efter brug.
Vacciner	Forskellige	Der kan være tale om dypning, iblanding i foder eller stikvaccinering. Der vil ikke blive tilladt recipient overskydende vaccineopløsning. Kun godkendte vacciner vil blive anvendt.	
Hjælpestoffer	Vand-desinfektionsmidler	Brintoverilte	Tilsættes vandfasen i den enkelte opdrætsenhed.
		Benzalkoniumklorid	Dosering og vandtilførslen fremgår af skema.
		Formalin	Der vil kun blive behandlet en gang dagligt pr. stof.
		Iod	
		Kaliumpermanganat	
		Kloramin-T	
		Kobbersulfat	
		Natriumklorid	
	Desinfektionsmidler (støvler, udstyr)	Kaliumperoximonosulfat Natriumalkylbenzensulfonat Sulfaminsyre (Virkon S) Forskellige iod-produkter	Bruges i fodbade eller ved sprøjtning af udstyr. Der vil ikke ske tillædning til recipienten
Desinfektion damme	Hydratkalk	Bruges i forbindelse med desinfektion af opdrætsenheder (uden vand). Der vil ikke ske tillædning til recipienten.	
Desinfektion æg	Buffodine	Midlet blandes med vand i balje. Opløsningen vil efter brug ikke blive tillædning til recipienten.	

Tabel 6: Generel oversigt over medicin og hjælpestoffer til dambrug

For Filskov Dambrug er der ansøgt om fortsat anvendelse af de mediciner og hjælpestoffer, som hidtil har været anvendt på dambruget, jf. nedenstående tabel, hvor det er anført, hvilke stoffer, der kan medføre udledning.

Stoftyp e	Stofgruppe	Stof	Mulig udledning til recipient
Medicin	Antibiotika	Amoxicillin	+
		Florfenicol	+
		Oxolinsyre	+
		Oxytetracyclin	+
		Sulfadiazin	+
		Trimethoprim	+
	Anthelmintika	Albendazol	-
	Bedøvelsesmidler	Benzocain	÷
		Tricain	÷
	Vacciner	Forskellige	÷
Hjælpestoffer	Vand- desinfektionsmidler	Brintoverilte	+
		Formalin	+
		Iod	-
		Kaliumpermanganat	-
		Kloramin-T	+
		Kobbersulfat	+
		Natriumklorid	+
	Desinfektionsmidler (støvler, udstyr, damme)	Kaliumperoximonosulfat Natriumalkylbenzensulfonat Sulfaminsyre (Virkon S)	÷
		Forskellige iod -produkter	÷
		Hydratkalk	÷
	Desinfektion æg	Buffodine	+

Tabel 7: Ansøgt anvendelse af medicin og hjælpestoffer

Stoffer, der ønskes anvendt til vand-desinfektion, og som kan udledes til recipienten er anført med et +. Stoffer, der ønskes anvendt til f.eks. desinfektion, men som ikke udledes, men bortskaffes til destruktions er anført med ÷. Stoffer, der ikke ønskes anvendt på dambruget er anført med -.

Ud over hjælpestofferne anført i tabel 7 har virksomheden ansøgt om anvendelse af pereddikesyre og salt.

Miljøkvalitetskrav

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 18, stk. 1, nr. 7, skal kommunen i godkendelsen bl.a. fastsætte vilkår om maksimale udledninger pr. døgn af medicin og hjælpestoffer, jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8 og Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen¹⁶.

¹⁶ BEK nr. 1433 af 21/11/2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder

Det fremgår af § 6 i Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen, at miljømyndigheden i afgørelser omfattet af bekendtgørelsen bl.a. skal sikre overholdelse af de miljøkvalitetskrav, der er fastsat i bilag 2 til Miljømålsbekendtgørelsen¹⁷.

Grænseværdierne i Miljømålsbekendtgørelsen er opdelt i et generelt miljøkvalitetskrav (MKK) og en maksimumkoncentration (KMKK), og der er opstillet grænseværdier for ferskvand og for saltvand (marint vandmiljø).

Ved et miljøkvalitetskrav forstås i henhold til Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen den koncentration af et bestemt forurenende stof eller gruppe af forurenende stoffer i vand, sediment eller biota, som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet.

Det generelle miljøkvalitetskrav (MKK), skal som årsgennemsnit være opfyldt i det berørte vandområde til beskyttelse mod kronisk effekt, og miljøkvalitetskravet udtrykt som højeste tilladte koncentration (KMKK) skal som maksimumkoncentration være opfyldt i det berørte vandområde til beskyttelse mod akut effekt.

De relevante miljøkvalitetskrav kan ses i nedenstående tabel.

Stof	Generelt kvalitetskrav Fersk / (marin) (µg/l)	Maksimumkoncentration Fersk / (marin) (µg/l)
Formaldehyd	9,2 A	46
Brintoverilte	10 A	100
Pereddikesyre	Intet miljøkvalitetskrav	Intet miljøkvalitetskrav
Kloramin-T	5,8 / (0,58)	5,8
Kobber	1 A	2 A
Salt (NaCl)	Intet miljøkvalitetskrav	Intet miljøkvalitetskrav
Oxytetracyklin	10	21
Amoxicillin	0,078	0,37
Sulfadiazin	4,6	14
Trimethoprim	100 / (10)	160
Oxylinsyre	15	18
Florfenicol	7 / (2,1)	21 / (3,4)

Tabel 8: Relevante miljøkvalitetskrav

For de værdier, der er markeret med et A, gælder, at miljøkvalitetskravet er den anførte koncentration tilføjet den naturlige baggrundskoncentration. For stofferne kloramin-T, florfenicol og trimethoprim er det marine krav ligeledes angivet i parentes, da det marine krav har betydning for fastsættelsen af udledningskravet for disse stoffer ved dambruget.

Risikovurdering

I overensstemmelse med § 6 i Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen er det i MKN-104-00120 af 26.03.08 og i Miljøstyrelsens retningslinjer til kommunerne af 19.12.08 anført, at en vurdering vedrørende overholdelse af miljøkvalitetskravene også skal inddrage risikoen for udledningsbidrag fra andre udledere af medicin og hjælpestoffer i det pågældende vandområde.

¹⁷ BEK nr. 1625 af 19/12/2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand

Billund Kommune er bekendt med, at der vil kunne forekomme bidrag fra andre dambrug, som udleder medicin og hjælpestoffer til de samme vandssystemer som Filskov Dambrug. Billund Kommune har herudover ikke kendskab til andre kilder.

Miljøstyrelsen anfører i ovennævnte retningslinjer, at der er begrænset viden om evt. bidrag fra andre kilder end dambrug. Styrelsen anbefaler, at kommunen kontakter det lokale miljøcenter som vandmyndighed med henblik på at tilvejebringe det bedste skøn.

I forbindelse med udarbejdelse af nedennævnte risikovurdering for Skjern Å-systemet, blev det nu nedlagte Miljøcenter Ribe anmodet om udtalelse vedrørende baggrundskoncentrationer i vandløbssystemet. Miljøcenter Ribe oplyste i den forbindelse, at de ikke havde kendskab til, at der er lavet målinger af de relevante stoffer (medicin og hjælpestoffer) i Skjern Å-systemet eller Ringkøbing Fjord. Centret havde således ikke konkret viden om eventuelle baggrundskoncentrationer.

Miljøcenter Ribe oplyste samtidig, at den naturlige baggrundskoncentration for de fleste dambrugsrelaterede stoffer generelt må anses for at være lig nul eller ubetydelig i forhold til et miljøkvalitetskrav. En undtagelse er de stoffer, der naturligt forekommer i vandmiljøet, som formaldehyd, kobber, jod og brintoverilte. For disse stoffer er miljøkvalitetskravene fastsat som en tilføjelse værdi i forhold til den naturlige baggrundskoncentration.

I risikovurderingen er der foretaget en vurdering af risici vedrørende stofsammenfald mellem dambrug og andre potentielle udledere i oplandet til Skjern Å systemet (virksomheder, renseanlæg og spildevandsudledning fra det åbne land), hvor det er konkluderet, at baggrundskoncentrationen af de stoffer, der ønskes anvendt på dambrug, indtil videre kan vurderes at være uden betydning eller ikke tilstrækkelig belyst til at kunne benyttes i en vurdering af den samlede påvirkning.

I Billund Kommunes tilladelse til udledning af medicin og hjælpestoffer fra Utoft Dambrug, skal der således - for hele vandløbssystemet, hvori dambruget er beliggende - inddrages en risikovurdering, hvor udledningsbidraget fra øvrige dambrug indgår. I dette tilfælde er det Skjern Å systemet, hvor der også skal tages højde for, at å-systemet har udløb i Ringkøbing Fjord. Niras har på opdrag fra Billund Kommune og de andre kommuner, der har dambrug i Skjern Å systemet, udarbejdet en risikovurdering på medicin og hjælpestoffer¹⁸.

I risikovurderingen er tilladelige mængder af medicin og hjælpestoffer, der kan udledes til vandløbene, beregnet på baggrund af det generelle miljøkvalitetskrav (MKK) og maksimumkoncentrationen (KMKK) for de enkelte stoffer, længden af behandlingstiden, vandføringen i det vandløb der udledes til og stoffernes nedbrydelighed.

¹⁸ RISIKOVURDERING FOR SKJERN Å-SYSTEMET, INCL. RINGKØBING FJORD - Brug og udledning af medicin og hjælpestoffer, Niras, Juni 2010.

Derudover er der taget højde for, at der kan forekomme samtidig behandling og resulterende udledning fra dambrug, der udleder til samme vandløb. Hvis der forekommer samtidighed i udledningerne, må det enkelte dambrug reducere sin udledning, så det sikres at MKK og KMKK ikke overskrides i vandløbet. Dette sker ved at der fastsættes reducerede MKK og KMKK (MKK_{red} og $KMKK_{red}$).

Kommunerne i Skjern Å systemet har på baggrund af risikovurderingen besluttet at tildele dambrugene beliggende i systemet en kollektiv tildeling af MKK og KMKK, således at de enkelte dambrug tildeles en andel heraf, som afhænger af, hvor mange andre dambrug, der bidrager til belastningen i vandløbssystemet.

Fordelingsnøglen er udarbejdet under den konservative antagelse, at alle dambrug i hele vandløbssystemet behandler samtidig, og at et dambrugs udledning altid føres videre nedstrøms i vandløbet og adderes til den delmængde, der kommer fra det næste dambrug osv.

For de enkelte vandløb og vandløbssystemer (Holtum Å, Fjederholdt Å/Rind Å, Karstoft Å, Vorgod Å, Omme Å og Ganer Å), der løber til selve Skjern Åens hovedløb, er fordelingsnøglen for de enkelte dambrug lavet, så der ikke vil forekomme overskridelse af miljøkvalitetskravet, såfremt alle dambrugene i hver af de enkelte delvandløb behandler samtidig. Fordelingssystemet indebærer, at der også er grundlæggende overholdelse af miljøkvalitetskravet i selve Skjern Åens hovedløb.

Reduktionsfaktoren for Filskov Dambrug er på den baggrund fastsat til 0,3, hvilket er betinget af, at der er tre andre dambrug ved åen og et tilløb fra en bæk med et dambrug. I risikovurderingen er det forudsat, at sidstnævnte dambrug påvirker bækken med 100 % af miljøkvalitetskravet, og at bidraget fra bækken sammen med bidraget fra de fire dambrug ved åen tilsammen påvirker åen med 100 % af miljøkvalitetskravet.

Supplerende risikovurdering

Ansøger har overfor Billund Kommune påpeget, at to af dambrugene ved Omme Å er nedlagt, og at kommunernes ovennævnte risikovurdering må betragtes som forældet. På den baggrund er der ansøgt om fuld udledning (100 % af miljøkvalitetskravene) af alle de ansøgte mediciner og hjælpestoffer, hvilket er lagt til grund i ansøgningens beregninger af dambrugets udledning af medicin og hjælpestoffer. Ud over de nedlagte dambrug begrundes ansøgningen om fuld udnyttelse af grænseværdierne med, at AquaPri A/S ejer begge de to dambrug, der fortsat er til stede ved åen, og at man således kan sikre, at der ikke sker sammenfald af behandlinger på de to dambrug.

Ansøger anfører, at det er sjældent, at der er sammenfald i behandlingsbehovet på to dambrug. Ved at kunne anvende 100 % på et dambrug er man generelt bedre stillet end, hvis muligheden er 50 % på hvert dambrug. Ved sammenfald i behandlingsbehovet vil der stadig være den fordel, at det giver mulighed for at behandle, hvor det er økonomisk optimalt, idet alternativet til behandling kan være destruktion af besætningen. Det vil i hvert enkelt tilfælde være et valg, hvor medicinen anvendes. Valget vil afhænge af de aktuelle økonomiske for-

hold. En vis samtidig behandling vil kunne foregå, hvis forbruget på de to dambrug ikke overskrider 50 % af det tilladelige på de enkelte dambrug.

Da hensigten med den udarbejdede risikovurdering af belastningen af Skjern Å-systemet med medicin og hjælpestoffer er at sikre, at udledningerne fra alle dambrugene i systemet tilsammen ikke overskrider miljøkvalitetskravene, er Billund Kommune enig med ansøger i, at dette fortsat vil kunne sikres, hvis de tilbageværende dambrug på Omme Å-systemet ikke udleder større mængder af stoffer end, hvad der er forudsat i risikovurderingen.

Med udgangspunkt i risikovurderingens principper om ligelig fordeling mellem dambrug på samme vandløbssystem, har Billund Kommune på ovenstående baggrund foretaget beregninger, som viser, at andelen for såvel Filskov Dambrug som Ørbæklunde Dambrug kan øges fra 0,3 til 0,6, uden at de tilbageværende dambrug på vandløbssystemet samlet overskrider miljøkvalitetskravene.

Kommunen har endvidere lavet beregninger, som viser, at miljøkvalitetskravene også er overholdt, hvis Filskov Dambrug behandler ud fra en andel på 1 og der ikke foretages samtidig behandling på Ørbæklunde Dambrug. Da ansøger har redegjort for, at den ansøgte behandlingsmængde på 100 % kan være et reelt driftsbehov, finder kommunen, at ansøgningen skal imødekommes, hvis det kan sikres, at der ikke foregår samtidig behandling på Ørbæklunde Dambrug.

Udledninger fra brug af medicin

I ansøgningens beregninger af medicinbehandling er der for hvert stof forudsat forskellige antal behandlingsdage og dosis af det pågældende stof pr. kg fisk, på hvilken baggrund den maksimale mængde fisk (kg), der kan behandles pr. dag, er beregnet, idet miljøkvalitetskravene udgør loftet ved opblanding i et vandflow på 500 l/s og en Q_{mm} (medianminimumsvandføring) for vandløbet på 930 l/s og en Q_{mm} ved overgangen til saltvand på 18.114 l/s. Beregningerne viser for hver medicintype den maksimale mængde fisk, der kan behandles pr. dag ved de forskellige dosis indenfor rammerne af miljøkvalitetskravene, idet omsætningsrater og udledningsperioder fra Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8 er anvendt.

Ansøgningens beregninger vedrørende udledning af medicin stoffer under overholdelse af en reduktionsfaktor på 0,6 x miljøkvalitetskravene er vist i bilag 4.1, mens beregninger uden reduktionsfaktor er vist i bilag 4.2.

Udledninger fra brug af hjælpestoffer

Ansøgningens beregninger vedrørende udledning af hjælpestoffer er vist i bilag 5.

Ansøger oplyser, at udgangspunktet for behandling med hjælpestoffer er en bassinstørrelse på 240 m² og en dybde på 0,7 m, samt et volumen på 168 m³. Ved behandling af en dam trækkes vandvolumen halvt ned, og der doceres hjælpestoffer. Samtidig reduceres vandtilførslen til dammen til 5 l/sek., og der indsættes en beluffer i dammen til iltning af vandet og opblanding af det tilsatte stof.

I ansøgningen er der udført beregninger af den omsætning, der sker af formalin, brintoverilte og pereddikesyre i dammene ud fra omsætningsraterne i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8 og ved en opholdstid på 9,3 timer.

Af ansøgningens beregninger vedrørende behandling med formalin fremgår det, at behandling af en dam med 6,8 kg 37 % formalin medfører en maksimal koncentration af formaldehyd i udløbet til vandløbet på 8,3 µg/l,

Af ansøgningens beregninger fremgår det endvidere, at miljøkvalitetskravene kan overholdes ved samtidig behandling af fire damme med denne mængde formalin. Den maksimale koncentration i recipienten vil være på 35,2 µg/l, og døgnmiddelværdien er på 7,2 µg/l. På den baggrund er der ansøgt om godkendelse af den beregnede behandling.

I ansøgningen er der lavet beregninger af behandling af en halvfylt dam med 8,4 kg 30 % brintoverilte og af behandling af en dam med 420 g pereddikesyre. Beregningerne viser, at al brintoverilte omsættes inden udløb fra dammen, mens der udledes en lille mængde pereddikesyre fra dammen. Der sker dog efterfølgende tilstrækkelig omsætning i bundfældningsbassinet til, at der ikke vil foregå udledning af pereddikesyre til recipienten, selvom der sker samtidig behandling af alle damme på dambruget.

På den baggrund ansøges der om, at et vilkårligt antal damme kan behandles med brintoverilte og pereddikesyre efter den beskrevne procedure.

I ansøgningen er der lavet beregninger af behandling af en halvfylt dam med 100 g blåsten og med 200 g kloramin-T med et indhold af aktive stoffer på hhv. 25,5 % og 80,8 %. Den maksimale koncentration af kobbersulfat ved udløb til recipienten vil ifølge beregningerne være på 0,82 µg/l, hvor MKK er på 1 µg/l. For Kloramin-T viser beregningerne, at den maksimale koncentration ved udløb til recipienten vil være på 5,80 µg/l, hvilket svarer til MKK. På den baggrund ansøges om, at dambruget kan udføre behandling med kobbersulfat og kloramin-T i de ansøgte mængder og med den ansøgte procedure, idet denne mængde ikke overskrides for det samlede dambrug uanset antallet af samtidigt behandlede damme.

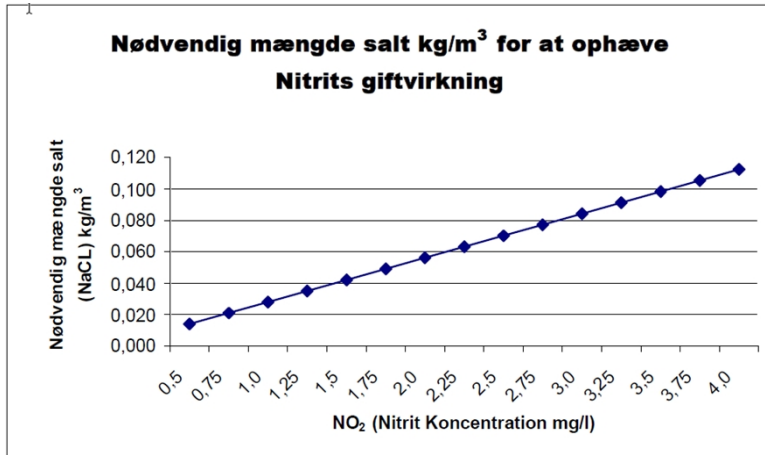
Der sker ingen omsætning af kobbersulfat eller kloramin-T, hverken i dambruget eller i recipienten, hvorfor stofferne i princippet føres videre til Ringkøbing Fjord. For kobber er MKK for marint vand det samme som i ferskvand, mens MKK for kloramin-T er en faktor 10 lavere (0,58 µg/l). Da Q_{mm} (medianminimumsvandføring) for vandløbet er på 930 l/s og Q_{mm} ved overgangen til saltvand (fjorden) er på 18.114 l/s, vil koncentrationen af kloramin-T ved udløb til fjorden være knapt 20 gange lavere, hvorfor også de marine vandkvalitetskrav vurderes at kunne overholdes ved den ansøgte behandling.

Behandling med salt

På dambrug anvendes salt primært til at undgå påvirkning af fiskene ved eventuelt forhøjede nitritniveauer i opdrætsvandet. Salt kan også anvendes ved behandling af parasitter. Ved forebyggelse af skader fra forhøjede nitritniveauer opretholdes der ofte en normal vandudskiftning i anlæggene og salttilsætningen sker kontinuert. Ved behandling af parasitangreb lukkes der helt eller delvist for

anlæggenes vandtilførsel i behandlingsperioden, så der er tale om en engangstilsætning af salt.

I tilfælde af forhøjede nitritniveauer i opdrætsvandet tilsættes salt i mængder som vist i efterfølgende graf og tabel.

Tabel 9: Graf over salttilsætning

[NO ₂] mg/l	Kg salt/m ³
0,5	0,014
0,75	0,021
1,0	0,028
1,25	0,035
1,5	0,042
1,75	0,049
2,0	0,056
2,25	0,063
2,5	0,070
2,75	0,077
3,0	0,084
3,25	0,091
3,5	0,098
3,75	0,105
4,0	0,112

Tabel 10: Tabel over salttilsætning

Hvis der f.eks. måles en nitritkoncentration på 1,5 mg/l anvendes iht. grafen /tabellen 0,042 kg salt/m³.

Ved eksempelvis behandling af en dam med et volumen på 154 m³ for en nitritkoncentration på 1,5 mg/l, vil der ved et vandindtag på 5 l/s udledes 5 x 0,042 g = 0,21 g salt/s. Ved medianminimumsvandføringen på 930 l/s giver det en saltkoncentration i Omme Å på 0,0002 g/l eller 0,2 mg/l.

Ved behandling af parasitter anvendes koncentrationer af salt mellem 1 og 9 ‰. Behandlingen foretages efter dyrlægens anvisning.

Ved behandling af parasitter i en dam med 1 – 9 ‰ salt, vil saltudledningen med et vandindtag på 5 l/s i værste fald være 5 x 9 g/l = 45 g/s. I åen giver dette en koncentration på 0,048 g/l eller 48 mg/l, når der ses bort fra fortynding i lagunen. Ved behandling af parasitter vil man dog normalt nedsætte vandindta-

get i behandlingsperioden og en saltkoncentration på 9 ‰ anvendes reelt ikke. Ved en mere almindelig saltkoncentration på 4,5 ‰ og et vandindtag på 5 l/s til anlægget, bliver saltudledningen på 22,5 g/s svarende til en maksimal saltpåvirkning af åen på 0,02 g/l ved medianminimum.

Billund Kommunes vurdering

Dambrug, der ønsker at bruge og udlede rester af mediciner og hjælpestoffer til vandområder efter behandling af fisk med stofferne inde på dambruget, skal have tilladelse hertil i henhold til § 34 stk. 4 i Miljøbeskyttelsesloven.

Dambrugets behov for medicin og hjælpestoffer

Dambrugets forbrug af hjælpestoffer til vanddesinfektion i perioden 2013 til 2017 fremgår af nedenstående tabel.

	2013	2014	2015	2016	2017
Formaldehyd	59,2	120	169,4	322,64	225
Kloramin-T	0	0	0	0	25
Kobbersulfat	25	50	0	12,75	5,1
Pereddikesyre	926	0	0	0	0
Natriumcarbonat	25	0	0	0	0

Tabel 11: Mængden af anvendte mediciner og hjælpestoffer i 2013 til 2017

I den principielle afgørelse MKN-104-00120 af 26.03.08 anfører Natur- og Miljøklagenævnet, at godkendelsesmyndigheden skal foretage en vurdering af, i hvilket omfang de ansøgte stofmængder svarer til dambrugets behov.

Klagenævnet anfører endvidere, at dambrug er underlagt et behandlingskrav efter dyreværnsloven, men at behandlingen ikke må overskride kravene i miljøgodkendelsen, hvorfor en evt. overskydende mængde fisk, der i tilfælde af sygdomsudbrud ikke kan behandles i overensstemmelse med dyreværnslovens krav, må sendes til destruktion eller lignende.

I dambrugsvejledningens bilag F og i Miljøstyrelsens retningslinjer til kommunerne af 19.12.08¹⁹ fremgår, at mediciner og hjælpestoffer har forskellig virkning overfor forskellige behandlingsbehov og de konkrete konditioner, der er til stede i behandlingssituationen, og at ensidigt brug af midler kan medføre tolerance og resistens, hvorfor det er nødvendigt at kunne bringe flere former for midler i anvendelse.

Ansøger anfører, at det ansøgte forbrug af medicin og hjælpestoffer ligger under den mængde, som er nødvendig ved behandling af den samlede besætning på dambruget. I princippet kan dyrlægen forlange behandling af den samlede besætning. Dette kan sammenholdes med Miljøklagenævnets anvisning om, at fisk, der ikke kan behandles, må destrueres. Det ansøgte forbrug af medicin og hjælpestoffer ligger således under dambrugets potentielle behov.

Det er Billund Kommunes vurdering, at de mediciner og hjælpestoffer, som der ønskes mulighed for at anvende, ligger indenfor rammerne for, hvad der nor-

¹⁹ Retningslinjer for dambrugenens anvendelse og udledning af medicin og hjælpestoffer, Miljøministeriet, 19.12.08

malt bruges på et dambrug af den pågældende type, og at dambruget kan have et reelt behov for at anvende de ansøgte stoffer.

Der fastsættes vilkår, som tillader anvendelse af de ansøgte typer af mediciner og hjælpestoffer. Anvendelse af medicin og docering af stofmængde pr. behandling følger dyrlægens ordination, men skal overholde vilkårene i denne godkendelse.

Der stilles vilkår om, at dambruget i forbindelse med behandlinger med medicin og hjælpestoffer skal anvende den procedure, som er beskrevet i ansøgningen, og som er lagt til grund for ansøgningens beregninger.

BAT

Udledning af medicin og hjælpestoffer skal iht. Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsens § 5 begrænses ved hjælp af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

I MKN-104-00120 af 26.03.08 og i Miljøstyrelsens retningslinjer til kommunerne af 19.12.08 anføres i den forbindelse, at dambrugets generelle indretning og drift har betydning for mulighederne for at begrænse brugen af medicin og hjælpestoffer.

I den forbindelse er der i godkendelsen bl.a. stillet vilkår, som implementerer BAT-krav, jf. ovenstående afsnit 10.1 og 10.7. I de nævnte referencer anfører klagenævnet og styrelsen, at BAT herudover omfatter, at der i driften indgår konkrete foranstaltninger til sikring af:

- Maksimal besætningstæthed
- Sikring af optimale ilt- og gstryksforhold i produktionsanlægget
- Skånsom håndtering af fiskene
- Styring af hygiejne internt

Det er videre anført, at et dambrugs indretning bør omfatte iltmålere, så iltniveauet hele tiden kan kontrolleres og tekniske foranstaltninger til iltning af vandet kan aktiveres, hvis iltniveauet fluktuerer eller falder til kritiske værdier.

Herudover bør der foretages:

- Vaccination imod rødmundsyge og andre fiskesygdomme, herunder revaccination ved faldende immunitet.
- Foranstaltninger til rensning af indløbsvandet.
- Anvendelse af immunstimulerende stoffer.
- Foranstaltninger til begrænsning af foderspild og suspenderet stof.

Ansøger har i den forbindelse anført, at besætningstætheden i sig selv ikke siger noget entydigt om fiskevelfærd. Den maksimale tæthed er afhængig af bl.a. vandkvalitet, gstryksforhold, iltforhold og temperaturforhold. Tests ved DTU-Aqua har vist begyndende tegn på stress ved tætheder på nær 140 kg/m³. Dambruget kommer ikke i nærheden af denne værdi. Ved få kg fisk pr. m³ kan der opstå problemer med nervøse fisk, som er vanskelige at fodre, og det er samtidig svært at oprethold en god damhygiejne.

Sikring af optimale ilt- og gstryksforhold i produktionsanlægget sker ved at forsyne fiskene med frisk vand i højst mulig mængde, mekanisk beluftning og

tilsætning af ren ilt. Friskvandsforsyningen kan være begrænset af vandindvindingsstilladelsen og hensynet til minimering af dambrugets stofudledning. Iltniveauet i dambruget måles med håndiltmåler. Målingerne foretages flere steder på dambruget. Målehyppigheden afhænger af de aktuelle forhold.

Om skånsom håndtering af fiskene oplyser ansøger, at det under udfiskning undgås at trænge fiskene for tæt sammen, og at der sikres en tilstrækkelig forsyning af frisk vand og ilt. Al transport af levende fisk foregår i vand, hvor der opretholdes en god iltforsyning.

Styring af hygiejne internt sker ved, at udstyr desinficeres efter brug og det sikres, at der ikke er skadelige slamaflejringer i damme og kanaler.

Alle fisk vaccineres mod Rødmundsyge ved en vægt på 4 – 5 g/stk. Herudover vaccineres fiskene ved en vægt på ca. 20 g/stk.

Indløbsvandet renses ved, at det passerer en faunasigte ved dambrugets indløb. Herudover sedimenteres meget af det materiale, som transporteres i åen i den nuværende lange fødekanal, som jævnligt oprenses.

Om anvendelse af immunstimulerende stoffer oplyser ansøger, at foderfirmaerne tilsætter immunstimulerende stoffer i varieret omfang til de forskellige fodertyper.

Foderspild og dermed unødigt belastning med suspenderet stof undgås ved daglig observering af fiskene og deres ædelyst. Fodringen justeres på grundlag af disse observationer. Grundlæggende foregår fodringen på basis af EDB-styring, hvor hver dam får tildelt en mængde foder beregnet ud fra fiskestørrelse, samlet fiskevægt og temperatur.

Billund Kommune vurderer, at dambruget med de oplyste indretnings- og driftsmæssige foranstaltninger imødekommer BAT-betragtningerne i ovennævnte referencer. Der fastsættes vilkår om, at dambruget skal drives i overensstemmelse med det oplyste.

Overholdelse af miljøkvalitetskrav

Af Dambrugsbekendtgørelsens Bilag 8 og af § 7 i Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen fremgår, at der ved fastsættelse af vilkår skal sikres ved beregning, at miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer for det berørte vandområde kan opfyldes. Miljøkvalitetskravene skal overholdes, uanset om det betyder, at fiskene ikke kan behandles. Beslutning om, hvad der skal ske med den ubehandlede bestand, afklares med veterinærmyndigheden.

Medicin

I bilag 8 i Dambrugsbekendtgørelsen er der for florfenicol, oxolinsyre, sulfadiazin og trimethoprim fastsat genfindingsprocenter og længden af den periode, der går, inden 90 % af stoffet er udledt til recipienten. For amoxicillin og oxytetracyclin er genfindingsprocenten 100 %, men der er ikke fastsat en udledningsperiode. I ansøgningens beregninger af, hvor mange kg fisk, der kan behandles er udledningsperioden derfor fastsat til de 10 dage en behandling normalt va-

rer.

Teoretisk set vil udledningen af medicinrester være størst et par dage efter, at behandlingen er startet. Herefter vil koncentrationen i udløbet fra dambruget forblive på maksimumniveauet, indtil behandlingen slutter. Når behandlingen slutter, vil koncentrationen i udløbet hurtigt falde til nær nul. Dog vil der over en periode ske en mindre udskillelse af stoffet fra fiskene. På den baggrund er det vurderet, at udledningskurven for de fleste mediciner er ret flad, og at den mængde fisk, der kan behandles, kan fastsættes ud fra kravet til den gennemsnitlige koncentration (MKK).

I ansøgningen er udledningerne fra de ansøgte mediciner beregnet på baggrund af hhv. ingen reduktionsfaktor og på baggrund af en reduktionsfaktor på 0,6.

Billund Kommune har gennemgået beregningerne og har ingen indvendinger imod den anvendte metode. Det er kommunens vurdering, at ansøgningens beregninger er udført korrekt, og at den ansøgte anvendelse af medicin stoffer kan godkendes, hvis det i nødvendigt omfang kan sikres, at der ikke foregår samtidig behandling på Ørbæklunde Dambrug.

Hjælpestoffer

Filskov Dambrug har søgt om tilladelse til at bruge brintoverilte, formalin (formaldehyd) og pereddikesyre, samt Kloramin-T og blåsten (kobber). Dambruget har i sin ansøgning beskrevet behandlingsprocedurer, samt hvilke stofkoncentrationer, der kan forekomme i vandløbet ved virksomhedens udløb.

I bilag 8 i Dambrugsbekendtgørelsen er der fastsat omsætningsrater for brintoverilte, pereddikesyre og formaldehyd i vand, sediment, biofilter og plantelagune inde på dambrug. Omsætningsraterne i produktionsenhederne er i bilaget opdelt i en lineær omsætning i vandfasen udtrykt som mg/l/t, og en arealspecifik omsætning i sedimentet udtrykt som mg/m²/t.

Billund Kommune har gennemgået ansøgningens beregninger, hvor bekendtgørelsens omsætningsrater er anvendt, og kommunen har ingen indvendinger imod den anvendte metode.

Der er ikke fastsat miljøkvalitetskrav til pereddikesyre. Kommunen vurderer dog, at den ansøgte anvendelse af stoffet ikke vil medføre miljømæssige problemer, jf. nedenstående forhold:

- Den relativt store omsætning af pereddikesyre betyder, at stoffet hurtigt nedbrydes. Dette ses også af, at stoffet i beregningerne omsættes, inden det udledes i vandløbet.
- Pereddikesyre anvendes i kombination med brintoverilte. Der er væsentligt mere brintoverilte end pereddikesyre i de produkter, der anvendes. Det betyder, at risikoen for at brugen af pereddikesyre medfører miljømæssige problemer er minimal, så længe det sikres, at miljøkvalitetskravet for brintoverilte overholdes, idet giftigheden er større for brintoverilte.
- Pereddikesyre eksisterer kun i ligevægt med eddikesyre og brintoverilte. Eddikesyren sænker pH i de behandlede enheder. Det vurderes

dog, at eddikesyre i de mængder, der er tale om på dambruget, ikke kan sænke pH i Omme Å væsentligt.

Billund Kommune har gennemgået beregningerne og har ingen indvendinger imod den anvendte metode. Det er kommunens vurdering, at ansøgningens beregninger er udført korrekt, og at den ansøgte anvendelse af hjælpestoffer kan godkendes, hvis det i nødvendigt omfang kan sikres, at der ikke foregår samtidig behandling på Ørbæklunde Dambrug.

Virksomheden har ansøgt om samtidig behandling af 4 damme på hver 168 m³ med 6,8 kg 37 % formalin, svarende en aktiv stofmængde på 10.064 g og 15 g/m³. Den maksimale koncentration i recipienten vil være på 35,2 µg/l, hvilket overholder en KMKK på 46 µg/l. Døgnmiddelværdien er på 7,2 µg/l, hvilket overholder en MKK på 9,2 µg/l. Ansøgningens beregninger viser, at koncentrationen af formalin i recipienten vil være reduceret til nul 9 timer efter tilsætning af stoffet i dammene.

Ansøger har anslået, at vandløbets vandføring vil være ført forbi Ørbæklunde Dambrug i løbet af 24 timer efter, at der er foretaget behandling på Filskov Dambrug. I betragtning af, at der vil ske omsætning af stoffet i vandløbet, er det kommunens vurdering, at det herved vil være sikret mod, at behandling på de to dambrug kan medføre kumulative koncentrationer af formalin i vandløbet. På den baggrund er det ikke nødvendigt at kræve udledningen fra Filskov Dambrug begrænset til en reduktionsfaktor på 0,6.

Der er ansøgt om anvendelse af 8,4 kg 30 % brintoverilte pr. dam, hvilket medfører et forbrug af aktivt stof på 2,52 kg pr. dam med et fyldt volumen på 168 m³, svarende til 15 g/m³. Den ansøgte anvendelse af 420 g pereddikesyre pr. dam med et fyldt volumen på 168 m³ svarer til 2,5 g/m³.

Beregningerne viser, at al brintoverilte omsættes inden udløb fra dammen. Der udledes en lille mængde pereddikesyre fra dammen, men denne omsættes i bundfældningsbassinet, selvom der sker samtidig behandling af alle damme på dambruget. Ved den ansøgte behandling med brintoverilte og pereddikesyre sker der således ingen udledning til recipienten, idet disse stoffer omsættes i dambruget, inden der afledes vand til vandløbet.

Under anvendelse af en reduktionsfaktor på 1,0 er der ansøgt om behandling af dambrugets damme med 100 g blåsten og 200 g kloramin T med et indhold af aktive stoffer på hhv. 25,5 % og 80,8 %. Dette svarer til en mængde af aktive stoffer på hhv. 25,5 g og 161,6 g. Den maksimale koncentration af kobbersulfat ved udløb til recipienten vil ifølge beregningerne være på 0,82 µg/l, hvor MKK er på 1 µg/l. For Kloramin-T viser beregningerne, at den maksimale koncentration ved udløb til recipienten vil være på 5,80 µg/l, hvilket svarer til MKK.

Da kobbersulfat og kloramin-T ikke omsættes, er der i bilag 5.2 foretaget beregninger af det maksimale forbrug, hvis koncentrationen i udledningen skal overholde en reduktionsfaktor på 0,6. Anvendelsen skal så reduceres til 74 g blåsten og 134 g kloramin T med et indhold af aktive stoffer på hhv. 18,9 g og 108 g.

Der er ikke fastsat miljøkvalitetskrav for salt. Grænsen mellem ferskvand og brakvand går ved et saltindhold på 0,5 ‰, hvor ferskvand defineres ved at have et lavere indhold. Det maksimale kvalitetskrav for drikkevand er 250 mg Cl/l og 175 mg Na/l²⁰. I ovennævnte risikovurdering af Skjern Å-systemet, som Niras har udført for kommunerne i oplandet til Skjern Å, er det vurderet, at behandlinger med salt, hvor koncentrationen i recipienten ikke overstiger 100 mg NaCl/l set over en 24 timers periode, og hvor koncentrationen aldrig overskrider 200 mg NaCl/l, vil sikre, at vandløbets økologi ikke påvirkes væsentligt.

Med den oplyste saltbehandling overholder Filskov Dambrug disse grænseværdibetragtninger.

Vilkår

Billund Kommune har gennemgået ansøgningens behandlingsprocedurer og modelberegninger. I de tilfælde, hvor der for et stof både er ferskvands- og saltvandskvalitetskrav er der i ansøgningen redegjort for overholdelse af begge krav. Skjern Å systemet vurderes i den ovennævnte risikovurdering at være et meget stabilt og jævnt vandløb, hvor der ikke forekommer markante underskridelser af medianminimumsvandføringen, hvorfor anvendelse af Q_{mm} i beregningerne vurderes at være retvisende.

Det er Billund Kommunes vurdering, at ansøgningens beregninger er udført korrekt.

På baggrund af gennemgangen har kommunen stillet vilkår og behandlingsanvisninger for virksomhedens brug af medicin og hjælpestoffer.

Ud fra ovenstående vurderinger omkring risikoen for samtidig udledning fra andre dambrug i vandløbssystemet er vilkårene baseret på et maksimalt forbrug af alle medicinostoffer og hjælpestofferne kobbersulfat og kloramin-T, hvor Filskov Dambrug omfattes af en reduktionsfaktor på 0,6. For de øvrige hjælpestoffer er vilkårene baseret på en reduktionsfaktor på 1,0.

Det er kommunens vurdering, at Filskov Dambrug ved anvendelse af medicin og hjælpestoffer efter de i beregningerne forudsatte doceringer og anvendelsesprocedurer ikke i sig selv vil medføre overskridelse af miljøkvalitetskravene. Der fastsættes på den baggrund et supplerende vilkår, som giver mulighed for at øge anvendelsen af alle medicinostoffer og hjælpestofferne kobbersulfat og kloramin-T til det ansøgte omfang, når der ikke foregår samtidig behandling med medicin på Ørbæklunde Dambrug.

Gyldigheden af det supplerende vilkår gøres betinget af, at de to dambrug drives i samdrift, således at det supplerende vilkår bortfalder, hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering ikke længere er samdrift, som kan sikre vilkårets overholdelse, herunder f.eks. ved ejerskifte. Desuden gøres det til en betingelse, at begge dambrug fører driftsjournal efter Dambrugsbekendtgørelsens bilag 6, punkt 5 og 6, og at begge årsopgørelser tilsendes Billund Kommune.

Egenkontrol

²⁰ BEK nr. 1068 af 23/08/2018 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg

I henhold til Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen skal der stilles vilkår om egenkontrol, når der benyttes medicin og hjælpestoffer.

Der fastsættes vilkår om journalføring af anvendelse af medicin og hjælpestoffer, jf. punkt 5 og 6 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 6. Driftsjournalen skal tilsendes tilsynsmyndigheden årligt og forevises på forlangende.

På baggrund af de i ansøgningen udførte beregninger anses udlederkravene for medicin og hjælpestoffer som overholdt, når de vilkårsfastlagte behandlingsprocedurer overholdes.

For at give tilsynsmyndigheden mulighed for at kontrollere, om behandlingsprocedurer mv. overholdes, fastsættes vilkår om, at dambrugets ejer på anmodning skal underrette tilsynsmyndigheden om forestående behandlinger med medicin og hjælpestoffer.

Det fremgår af Miljøstyrelsens hjemmeside, at der pt. ingen vejledning findes til bekendtgørelsen om miljøkvalitetskrav. På hjemmesiden findes heller ingen opdaterede dokumenter, som giver et anvendeligt grundlag for at opstille egenkontrolkrav vedrørende prøveudtagning og analyse i forbindelse med anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Kommunens forespørgsel hos et anerkendt analysefirma viser, at der er flere af de normalt anvendte stoffer, som man ikke kan måle, og for nogle stoffer ligger detektionsgrænsen for målingerne over den koncentration, der kan forventes at være i målepunktet. Generelt er der tale om omkostningstunge måle- og analyseopgaver. Da koncentrationerne i udløbet i forbindelse med en behandling varierer over behandlingsforløbet, vil det være nødvendigt at udtage en række af prøver for at maksimalkoncentrationen af et anvendt stof kan blive omfattet af målingerne.

Billund Kommune finder ikke, at der pt. findes et validt grundlag for at fastlægge proportionale krav om egenkontrol ved måling og analyse af udledningsskoncentrationer af medicin og hjælpestoffer fra dambrug, hvorfor der ikke fastsættes sådanne vilkår i godkendelsen. Hvis der senere udvikles et anvendeligt grundlag herfor, vil kommunen have mulighed for at pålægge dambruget at udføre sådanne egenkontroller ved påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 72.

Supplerende vurdering af belastningen fra udledning af medicin og hjælpestoffer

I forhold til miljømålsfastsatte overfladevandsområder må kommunen i henhold til Indsatsbekendtgørelsens²¹ § 8 ikke træffe afgørelser, der indebærer en forringelse af tilstanden, og afgørelsen må ikke hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

I henhold til § 7 og 10 i Habitatbekendtgørelsen²², skal der endvidere foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og

²¹ BEK nr. 1521 af 15/12/2017 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

²² BEK nr. 1240 af 24/10/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

projekter, kan påvirke et Natura 2000 område eller konkrete bilag IV-arter væsentligt.

Kommunen har i bilag 8 lavet en påvirkningsvurdering efter ovennævnte regelsæt.

Det fremgår af kommunens vurderinger i bilag 8, at udledningen fra Filskov Dambrug under overholdelse af godkendelsens vilkår ikke vil bevirke en forringelse af vandkvaliteten, således at udledningen ikke er til hindring for opfyldelse af målsætningen for nedstrøms vandløb eller for Ringkøbing Fjord, jf. Vandområdeplanerne 2015-2021. Det er endvidere vurderet, at dambrugets udledning ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000 områder.

10.9 Jord og grundvand

I ansøgningen er det oplyst, at der er en udendørs olietank fra år 2000 på matriklen. Tanken er placeret over terræn, udendørs. Tankens volumen er på 1200 l og bruges til dieselolie. Tanken er placeret ved indgangen til maskinhuset. For at undgå spild, har tanken en sikkerhedshane på slangen, der bruges til optankning af køretøjer m.m.

Benzin optankes på tankstation i byen. Dambrugets nødgenerator, har en lille tank (kan køre 2-4 timer). Denne er placeret i maskinhuset.

Kemikalier opbevares i maskinhus (med betongulv) i et område, der kan aflåses (med hegn). Større mængder af hjælpestoffer er placeret over spildbakke, der kan samle kemikalierne op ved evt. spild. Herudover er der arbejdspladsbrugsanvisninger om, hvordan man skal håndtere spild.

Billund Kommunes vurdering

Dambruget ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser, boringsnære beskyttelsesområder og indvindingsoplande til almene vandforsyningsanlæg.

I ovenstående afsnit 10.1 er der i medfør af Dambrugsbekendtgørelsens regler fastsat krav om at, bund og sider i slamdepotet og slamsump skal være impermeable.

I overensstemmelse med godkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 1, nr. 7 fastsættes vilkår med henblik på beskyttelse af jord og grundvand, idet der fastsættes vilkår for oplagring af olier, kemikalier, medicin og hjælpestoffer.

Endvidere stilles vilkår om, at tankning skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan tilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, og at tankpistol ikke må kunne fastlåses i åben stilling, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

10.10 Egenkontrol

I ovenstående miljøtekniske vurderinger har Billund Kommune i de enkelte afsnit fastsat egenkontrollvilkår i forhold til de forskellige forureningsparametre.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 18, stk. 1, nr. 5 fastsættes der herudover vilkår for journalføring efter bestemmelserne i bekendtgørelsens bilag 6, og at de i bekendtgørelsens bilag 4, punkt 2, nævnte supplerende oplysninger ved prøveudtagningen skal noteres i driftsjournalen, jf. bekendtgørelsens § 19, stk. 1, nr. 3.

10.11 Driftsforstyrrelser og uheld

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort for driftsforstyrrelser og uheld, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Til imødegåelse af driftsforstyrrelser er der installeret overvågningsudstyr, som registrerer iltmætninger og vandflow. Overvågningsudstyret er koblet til telefonnettet, hvor der er døgnvagt. Ved et eventuelt strømudfald startes en nødgenerator automatisk.

I det følgende listes nogle af de mulige driftsforstyrrelser og uheld som vil kunne medføre væsentlig forøget forurening fra dambruget, desuden er procedurer til afhjælpning og minimering af uheldets omfang angivet:

Forurening af dambrugets indløbsvand

Forurening af dambrugets indløbsvand kan eksempelvis ske ved kraftig vedligeholdelse af vandløbet, ulovlig udledning af gylle, mælkevand, olie mv., ulovlig indretning af drikkested til kreaturer, spuling af markdræn m.v. – alt opstrøms dambruget.

Et særligt problem for dambruget kan være ikke rettidig varsling (mindst en uge) før vedligeholdelse af vandløbet opstrøms dambruget finder sted.

For at imødegå denne problemstilling, foretages normalt flere gange i døgnet visuel inspektion af dambrugets indløbsvand m.h.p. kontrol. I tilfælde af unormale tilstande alarmeres den driftsansvarlige, og dambrugets nødprocedure for imødekommelse af denne situation sættes i værk.

Procedure ved akut forurening af dambrugets indløbsvand:

- 1. vandindtaget til dambruget blokeres ved indløbsristen (Stands ulykken !!)*
- 2. fodring indstilles / luk af for foderautomater*
- 3. alarmer 112 og meld vandforureningsalarm*
- 4. forureningskilden søges lokaliseret og stoppet*
- 5. udtagning af vandprøver opstrøms dambruget i rengjorte dunke (forefindes på dambruget)*
- 6. evt. kontakt til konsulenter*

Udbrud af sygdom i fiskebestanden (ved smittespredning)

Udbrud af sygdom i fiskebestanden kan dels være forårsaget af smittespredning, dels være miljømæssigt betinget. Ved forurening af dambrugets ind-

løbsvand er det således normalt, at der opstår problemer med akut gælleinfektion hos fiskene.

Smittespredning via fugle søges hindret ved opsætning af mågenet. Smittespredning via indløbsvandet kan vanskeligt hindres. M.h.p. yderligere hindring af smittespredning via fodtøj skal alle besøgende enten skifte fodtøj, eller have deres fodtøj desinficeret, inden dambruget betrædes.

Risikoen for udbrud af sygdomme forsøges ligeledes minimeret ved en høj grad af hygiejne på dambruget, hvor foderautomater justeres og desinficeres regelmæssigt, ligesom øvrigt driftsudstyr desinficeres efter brug.

Desuden foretages normalt flere gange i døgnet visuel inspektion af fiskenes helbredsmæssige tilstand. I tilfælde af unormale tilstande alarmeres den driftsansvarlige, og dambrugets nødprocedure for imødekommelse af denne situation sættes i værk.

Procedure ved konstatering af sygdom blandt fiskene:

- 1) fodring indstilles / luk af for foderautomater*
- 2) kontakt til dyrlæge*
- 3) behandling efter dyrlægens forskrifter*

Strømfald

Udfald af strøm kan ske ved svigtende levering fra elforsyningsselskabet, lynnedslag eller lignende.

For at imødegå problemstillingen er der etableret alarm og nødstrømsgenerator på dambruget, der aktiveres ved strømfald. Alarmen er tilkoblet personsøger, som bæres af den driftsansvarlige, ligesom en alarmcentral alarmeres efter aftale med den driftsansvarlige.

I tilfælde af unormale tilstande alarmeres den driftsansvarlige, og dambrugets nødprocedure for imødekommelse af denne situation sættes i værk.

Procedure ved konstatering af strømfald:

- 1) opstart af nødstrømsanlæg*
- 2) alarm gives fra dambrugets alarmeringsanlæg*
- 3) vagthavende skal være på dambruget senest 15 minutter efter alarmering*
- 4) fodring indstilles*
- 5) el-installatør kontaktes*

Håndteringsuheld

Håndteringsuheld kan i værste fald forårsage personskade, fiskedød intern på dambruget og/eller forurening af det eksterne miljø nedstrøms dambruget.

For at imødegå problemstillingen omkring håndteringsuheld, instrueres dambrugets medarbejdere behørigt i brugen af de enkelte maskiner på dambruget, samt i R- og S- sætninger, som er gældende i forbindelse med anvendelsen af de enkelte hjælpestoffer.

Ved håndteringsuheld med personskade, alarmeres på tlf.: 112, eller der konsulteres en læge efter behov.

Ved håndteringsuheld med intern fiskedød og/eller forurening af det eksterne miljø nedstrøms dambruget til følge, iværksættes følgende aktionsplan:

Procedure ved akut forurening af dambruget og dets afløbsvand:

- 1) forureningskilden søges lokaliseret og stoppet (Stand ulykken!!)
- 2) fodring indstilles / luk af for foderautomater
- 3) regulering af belufts-/iltningsanlæg efter behov
- 4) alarmer 112 og meld vandforureningsalarm

I forbindelse med en sådan hændelse bør det bemærkes, at der ikke vil være risiko for forurening med miljøfremmede stoffer, og som følge heraf er der ingen risiko for langtidseffekter for miljøet.

Procedure for minimering af risiko for ovenstående uheld indtræffer

For at minimere risikoen for at ovenstående hændelser indtræffer, er nedenstående procedurer indarbejdet i de daglige arbejdsgange på dambruget.

Eftersyn:

Proceduren for eftersyn på dambruget ligger først og fremmest i, at vagthavende på dambruget har pligt til at indberette alle afvigelser fra optimal driftstilstand til den driftsansvarlige.

Vedligeholdelse:

Med hensyn til den generelle vedligeholdelse af dambruget og dets tekniske installationer, aftales de konkrete arbejdsopgaver fra dag til dag mellem den/de ansatte og ansvarshavende.

Vedligeholdelse af renseforanstaltninger:

Anlæggets renseforanstaltninger tilses dagligt. Ved afvigelse fra normaldrift foretages udbedrende handlinger efter samråd med den driftsansvarlige, således at maksimal renseevne så vidt muligt altid opretholdes.

Billund Kommunes vurdering

I henhold til godkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 1, nr. 10 - 11 skal der fastsættes vilkår om, hvordan virksomheden skal forholde sig i unormale driftssituationer og vilkår om virksomhedens indretning og drift, der er nødvendige for at sikre, at virksomheden ikke påfører omgivelserne væsentlig forurening, herunder ved uheld.

I ovenstående afsnit "Affald" og "Jord og grundvand" er der stillet vilkår, som skal forebygge driftsforstyrrelser og uheld og modvirke konsekvenserne heraf.

I betragtning af, at der oplagres og håndteres miljøfarlige stoffer i umiddelbar nærhed til vandløb og terræn, er det kommunens vurdering, at virksomhedens handlingsmønstre bør samles i en beredskabsplan, som skal give et godt overblik over relevante installationer og oplag mv. på ejendommen, samt anvisninger for handling, som vil kunne forebygge uheld og reducere forureningsomfanget i tilfælde af uheld.

Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden senest 3 måneder efter meddelelse af miljøgodkendelsen skal udarbejde en beredskabsplan, der som minimum indeholder:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af oplag af miljøfarlige stoffer.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Der stilles desuden vilkår om alarmering af alarmcentralen i tilfælde af uheld, hvor der er risiko for forurening af det eksterne miljø.

10.12 Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Om fastlæggelse af BAT fremgår det af § 30 i godkendelsesbekendtgørelsen, at godkendelsesmyndigheden skal lægge kriterierne i bilag 5 til grund i forbindelse med godkendelse og revurdering af godkendelser af bilag 2-virksomheder, medmindre godkendelsen eller revurderingen vedrører en virksomhed, der er omfattet af et eller flere afsnit i bilaget til bekendtgørelse om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed.

Baggrunden for dette er, at hvis en virksomheds indretning og drift opfylder standardvilkår for bilag 2-virksomheder, betragtes en sådan indretning og drift som BAT.

Dambrug er ikke omfattet af bilaget til bekendtgørelse om standardvilkår. Ferskvandsdambrug er i stedet omfattet af Dambrugsbekendtgørelsen, der som branchebekendtgørelse opstiller en række BAT-betingede standardkrav for hhv. dambrug med emissionsbaseret regulering og dambrug reguleret af foderkvote.

Bekendtgørelsen fastlægger bl.a. krav til:

- Den anvendte teknologi, herunder renseteknologi med øget opsamling af affald fra rensning,
- Optimering af forbrug af foder og vandindtag med henblik på optimering af produktionseffektiviteten pr. ressourceforbrug og frembragt affaldsmængde,
- Forebyggelse og begrænsning af forureningspåvirkning i omgivelserne, herunder også ved en række konkrete grænseværdier,
- Egenkontroller og produktionsregistreringer med henblik på styring af driften og løbende kontrol af påvirkningerne.

Disse krav for dambrug reguleret af foderkvote er optaget som vilkår i denne miljøgodkendelse og sikrer, at Filskov Dambrug indrettes og drives i overensstemmelse med BAT for de omfattede forhold. Billund Kommune har herudover

implementeret en række BAT-relaterede krav i relation til anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Ferskvandsdambrug har gennem en længere årrække været genstand for vurderinger omkring teknologiske og miljømæssige forhold, hvilket afspejler sig i Dambrugsbekendtgørelsens BAT-orienterede opbygning med bl.a. BAT-standardkrav, som ud over ovennævnte BAT-relaterede regulering også rummer en teknologisk progression, idet foderkvoteregulering på sigt udfases og afløses af emissionsbaseret regulering.

Ud over ovenstående forhold finder Billund Kommune ikke, at dambrugets indretning og drift indebærer ressourceforbrug eller miljøpåvirkninger af væsentlig betydning, som bør søges forebygget eller begrænset yderligere ved anvendelse af bedst tilgængelige teknologi.

Det er Billund Kommunes vurdering, at de anvendte teknikker og metoder for anlæg og drift – herunder i forbindelse med overholdelse af de fastsatte vilkår - opfylder kravene til BAT.

10.13 Ophør af virksomhedens drift

I Dambrugsbekendtgørelsen er der ikke opstillet vilkår eller betragtninger om foranstaltninger i forbindelse med ophør af en dambrugsvirksomhed.

Godkendelsesbekendtgørelsen opstiller ikke særlige betragtninger vedrørende ophør af bilag-2-virksomheder ud over, at det af § 21, stk. 1, nr. 12, fremgår, at der skal stilles vilkår om, at virksomheden ved ophør af driften skal meddele dette til tilsynsmyndigheden. For bilag-2 virksomheder, som er omfattet af standardvilkårsbekendtgørelsens regler, stilles normalt standardvilkår om, at virksomheden ved driftsophør skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at efterlade stedet i tilfredsstillende tilstand, og at en redegørelse for disse foranstaltninger skal fremsendes til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder, før driften ophører.

På den baggrund stilles i denne godkendelse vilkår svarende til bekendtgørelsens § 21, stk. 1, nr. 12 og de normalt anvendte ophørsvilkår i standardvilkårsbekendtgørelsen.

11. Vilkår

11.1 Generelle vilkår

- 1.1 Virksomheden skal etableres og drives som beskrevet i ansøgningen med supplerende oplysninger, dog med de ændringer og tilføjelser, der fremgår af vilkårene nedenfor.
- 1.2 Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på dambruget. Vilkår i godkendelsen, der angår driften, skal være kendt af de personer, der er ansvarlige for den pågældende del af driften.

- 1.3 Ved ændring i virksomhedens ejerforhold, forpagtning og/eller driftsansvarlig for virksomheden, skal kommunen skriftligt orienteres herom, før ændringen indtræder.

Virksomheden skal endvidere orientere kommunen om ændringer i ejerforhold, forpagtning og/eller driftsansvarlig på Ørbæklunde Dambrug, før ændringen indtræder.

- 1.4 Hvis godkendelsen ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen, bortfalder den.

11.2 Indretning og drift

- 2.1 På dambruget må der produceres moderfisk og konsum- og sættefisk. Hvis produktionen ønskes ændret, f.eks. produktion af andre fiskestørrelser eller fiskearter, skal dette meddeles tilsynsmyndigheden. Tilsynsmyndigheden meddeler herefter om produktionsændringen kræver tillæg til eksisterende godkendelse.
- 2.2 Det størst tilladte årlige foderforbrug udgør 153 tons pr. år ($F_{\text{till.}}$).
- 2.3 Produktionen skal med undtagelse af produktion af fisk over 1 kg foregå således, at foderkvotienten på årsbasis ikke overskrider 0,95. For fisk på 1 kg eller over 1 kg, må en foderkvotient på 1,2 ikke overskrides.
- 2.4 Der må alene benyttes tørfoder, som skal være energirigt og højt fordøjeligt. Følgende krav til foder for konsum- og sættefisk skal være opfyldt:
- Indholdet af fordøjelig energi (DE) i foderet skal være på mindst 18,2 MJoule/kg (4,35 Mcal/kg).
 - Smuldindholdet må maksimalt være 1 %. Smuldindholdet defineres som den fraktion af foderet, der kan sigtes fra med en sigte med maskestørrelse, der er 0,25 gange foderpillernes tværmål.
 - Kvælstofindholdet må maksimalt være 9 % af foderets tørvægt.
 - Fosforindholdet må maksimalt være 1 % af foderets tørvægt
- 2.5 Driften af dambruget må ikke give anledning til manglende målopfyldelse i Omme Å nedstrøms dambruget.

Vandindtag

- 2.6 Dambruget må maksimalt indtage 600 l/s vand fra Omme Å.
- 2.7 Dambrugets returpumpningssystem skal være indrettet i overensstemmelse med bilag 2 senest 6 måneder efter godkendelsens meddelelse.
- 2.8 Virksomheden skal montere instrumenter med log funktion til kontinuert måling af vandføring (vandmængden i l/s) med en målenøjagtighed på $\pm 5\%$ i vandindtag til dambruget og i vandafløb fra dambruget, således at det samlede vandindtag hhv. vandafledning kan følges kontinuert (enten som gennemsnit af hvert 10. minut ved hyppigere måling eller som øjebliksvandføringen hvert 10. minut).

Måleinstrumenterne skal være etableret senest 3 måneder efter, at der er etableret og idriftsat pumpeløsning for vandindtag til dambruget. Måleinstrumenter skal dog være etableret senest 3 måneder efter, at Billund Kommune har meddelt virksomheden, at projektændring med pumpeløsning ikke forventes gennemført.

- 2.9 Virksomheden skal foretage kontinuerlig måling af vandføring af både det samlede vandindtag og den samlede vandafledning fra ferskvandsdambruget med en målenøjagtighed på +/- 5 %.

Måling skal opstartes senest 3 måneder efter, at der er etableret og idriftsat pumpeløsning for vandindtag til dambruget. Måling skal dog opstartes senest 3 måneder efter, at Billund Kommune har meddelt virksomheden, at projektændring med pumpeløsning ikke forventes gennemført.

- 2.10 Indtil der er etableret måleforanstaltninger jf. vilkår 2.8 og 2.9, skal virksomheden foretage måling af vandforbruget som oplyst i ansøgningen, samt sikre overholdelse af den maksimalt tilladte vandindvinding ved korrekt indstilling af faunasigten i indtaget.

Afgitring

- 2.11 Afgitringen af ind- og udløb på dambruget skal senest 1 år efter godkendelsens meddelelse være ændret til det følgende: Åbningerne i indløbsgittere må maksimalt være 4 mm og åbningerne i udløbsgittere må maksimalt være 10 mm.
- 2.12 Enhver gittersektion skal sikres eller aflåses således, at gitret ikke umiddelbart kan fjernes.
- 2.13 Ind- og udløbsgitterene skal være udført i et solidt, ikke fleksibelt og ikke forgængeligt materiale.
- 2.14 Ind- og udløbsgitterene skal være fastmonteret i et bygværk og være tæt-sluttende langs bredder, sider og bund af vandløbet.
- 2.15 Indløbsgitterenes overkant skal være mindst 30 cm over højeste vandstand, og udløbsgitterene skal være mindst 1 m over højeste vandstand.
- 2.16 Ind- og udløbsgitterene skal placeres således, at de flugter med vandløbets bredder eller placeres således, at der ikke opstår blindgyder, herunder områder hvor vandrende fisk skal bevæge sig modsat deres normale vandringsretning (med- eller modstrøms) for at kunne genoptage vandringen.
- 2.17 Gitterstavene skal være rektangulære i tværsnit eller have udpræget ellipsefacon.
- 2.18 Afgitringen skal være intakt og i funktion hele året.
- 2.19 Opfylder afgitringen ikke længere vilkårene, skal ferskvandsdambruget straks underrette kommunalbestyrelsen.

Slam

- 2.20 Dambrugets bundfældningsanlæg skal være indrettet således, at vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet ikke overstiger 2,5 cm/s, og at vandets opholdstid er minimum 25 minutter.
- 2.21 I dambrugets bundfældningsbassin i området nærmest anlæggets indløb skal der senest 1 år efter godkendelsens meddelelse være etableret slamsump med bund af impermeabelt materiale, og bundfældningsbassinets bund skal være etableret med hældning mod slamsumpen. Virksomheden skal senest 6 måneder efter godkendelsens meddelelse tilsende tilsynsmyndigheden en redegørelse for, hvordan og hvornår anlægsarbejderne udføres.
- 2.22 Indretning og drift af dambrugets bundfældningsanlæg skal opfylde følgende krav:
1. Anlæggets afløb skal udformes med fast tærskel, så udskylning af slam ikke kan foretages.
 2. Der skal være skummebrædt eller lignende foran anlæggets afløb.
 3. Anlægget skal være forsynet med omløbsledning, omløbsgrøft eller parallelt anlæg til brug, når anlægget tømmes for slam.
 4. Der må ikke være fisk i anlægget.
 5. Anlæggets slamsump skal i produktionsperioden tømmes regelmæssigt for slam, således at slamsumpen på intet tidspunkt bliver fuldtløbende. Overskudsvandmængden kan ledes til dambrugets damme, kanaler eller bundfældningsanlæg, såfremt den op-pumpede slammængde forinden er udskilt i et filteranlæg.
 6. Anlægget skal renses mindst en gang om måneden i produktionsperioden. Større slamansamlinger skal fjernes straks. Oprensningen må ikke medføre slamflugt til vandløb, søer eller havet. I tilfælde af isdækning, skal oprensning kun ske i den udstrækning, dette er muligt.
- 2.23 Damme - med undtagelse af selvrensende damme -, og kanaler, hvori der opdrættes eller opbevares fisk, skal i produktionsperioden tømmes for slam ved udfiskning eller højst med 6 ugers mellemrum. Større slamansamlinger skal fjernes straks.
- 2.24 Slam og slamvand, der stammer fra oprensning af damme, kanaler og bundfældningsbassin, skal opbevares i slamdepot. Slamdepot skal mindst have en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders drift.
- 2.25 Slamdepotets sider og bund skal senest 1 år efter godkendelsens meddelelse være udført med plast- eller lermembran, som efter tilsynsmyndighedens vurdering sikrer, at der ikke sker udsivning af slam/vand til vandløb og søer eller nedsivning til jord eller grundvand. Virksomheden skal senest 6 måneder efter godkendelsens meddelelse tilsende tilsynsmyndigheden en redegørelse for, hvordan og hvornår anlægsarbejderne udføres.

2.26 Overskudsvand fra slamdepotet skal afledes til rensningsanlæg (bundfældningsanlægget).

11.3 Støj

3.3 Dambruget skal planlægge flest muligt støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden (kl. 22.00 – 07.00), herunder fra mobile støjkluder.

3.4 Dambrugets bidrag til det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau, ved omliggende beboelse og deres udendørs opholdsarealer, må maksimalt udgøre følgende værdier:

Dagtimer	Tidsrum	Grænseværdi	Midlingstid
Mandag-fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB (A)	8 timer
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB (A)	1 time
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB (A)	7 timer
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB (A)	4 timer
Søn - og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB (A)	8 timer
Alle dage*	kl. 22.00 – 07.00	40 dB (A)	½ time

*Støjens spidsværdi må om natten (kl. 22.00 - 07.00) ikke overstige 55 dB (A).

11.4 Luftforurening

4.1 Dambrugets drift må ikke give anledning til lugt- eller støvgener i omgivelserne, der af kommunen skønnes at være væsentlige.

11.5 Affald

5.1 Døde fisk skal opsamles mindst én gang dagligt og opbevares i lukket, tæt beholder af plast eller metal indtil bortskaffelse.

5.2 Dambrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

5.3 Farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

11.6 Spildevand – Udledning af næringsstoffer

7.1 Koncentrationer af nedenstående stoffer i ufiltreret vand fra dambrugets samlede indløb og samlede udløb må maksimalt forøges med følgende værdier:

- Ammonium-kvælstof = $0,4 \text{ mg/l} * Q_{mm}/Q_{va}$
- Total N = $0,6 \text{ mg/l} * Q_{mm}/Q_{va}$
- Total P = $0,05 \text{ mg/l} * Q_{mm}/Q_{va}$
- BI5 = $1,0 \text{ mg/l} * Q_{mm}/Q_{va}$

hvor

- Q_{mm} = median minimum (l/s)
- Q_{va} = årlige aktuelle vandafledning fra dambrug (l/s)

- 7.2 Dambrugets spildevandsudledning skal senest et år efter godkendelsens meddelelse overholde BAT-kravene i nedenstående tabel, hvor X = aktuelt foderforbrug i tons:

BAT-krav for producerede fisk under 1 kg.			
	Kvælstof (kg/tons fisk)	Fosfor (kg/tons fisk)	BI5 (kg/tons fisk)
BAT krav	$27 + 8/175*(230-x)$	$1,4 + 0,8/175*(230-x)$	$28 + 11/175*(230-x)$
BAT-krav for moderfisk.			
	Kvælstof (kg/tons fisk)	Fosfor (kg/tons fisk)	BI5 (kg/tons fisk)
BAT krav	42	2,5	55

Overholdelse af BAT-kravene vurderes ved, at man ud fra dambrugets egenkontrolprøver over et års produktion beregner årets netto-udledning (i kilo) og dividerer den med årets fiskeproduktion (i tons).

- 7.3 Dambruget skal være indrettet med rensningsteknologier, som sikrer, at BAT-standardkravene overholdes.
- 7.4 Hvis vilkår for BAT konstateres overskredet, skal virksomheden, senest 2 måneder efter at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom, fremsende en redegørelse for, med hvilke foranstaltninger overskridelsen vil blive afhjulpet fremover og en tidsplan for foranstaltningernes gennemførelse, som hurtigst muligt medfører overholdelse af vilkåret. De anvendte foranstaltninger skal bestå af anerkendt rensningsteknologi, og virksomheden skal ud fra anerkendt viden om teknologiernes rensningseffekt redegøre for, at de planlagte foranstaltninger vil kunne sikre, at vilkår for BAT fremover kan overholdes.
- 7.5 Iltmætningen i dambrugets udløb til vandløbet må ikke være under 70 %. Vilkåret betragtes som overskredet, hvis en egenkontrolprøve viser overskridelse.

Egenkontrol - næringsstoffer

- 7.6 Der skal inden for en driftsperiode på 1 år (365 dage +/- 15 dage) udtages 12 prøver af det samlede vandindtag og 12 prøver af det samlede vandudtag. Prøveudtagningen skal fordeles jævnt over driftsperioden, ét prøvesæt pr. måned.
- 7.7 Prøveudtagning og efterfølgende kontrol skal følge anvisningerne i faglig rapport Svendsen og Larsen (2016): Ny kontrolmetode for udledninger fra ferskvandsdambrug, DCE rapport nr. 212.

Prøverne skal udtages i dambrugets indløb og udløb som puljede døgnprøver, baseres på den aktuelle vandanvendelse på måletidspunktet og analyseres for indhold af:

- 1) Organisk stof målt som modificeret BI5 (mg/l)
- 2) Total fosfor (mg/l)
- 3) Total kvælstof (mg/l)
- 4) Ammonium-kvælstof (mg/l)

Prøverne skal være repræsentative og udtages i fuldt opblandede vandmasser. Sugespidsen placeres i midten af vandstrømmen 1/3 af vanddybden over bund.

Alle analyser skal foretages i henhold til bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger (Analyse kvalitetsbekendtgørelsen).

7.8 I forbindelse med hver prøvetagningsserie skal følgende forhold oplyses:

- a) Vandføringen i dambrugets samlede indløb (l/s) og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning. Vælddambrug kan undtages for måling af mængden af indløbsvand. Vandforbrug fastsættes som den samlede målte afledning fra dambruget.
- b) Vandføringen i dambrugets samlede afløb (l/s) og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning.
- c) Vandtemperaturen (° C) i hvert målepunkt.
- d) Iltmætning (%) i hvert målepunkt.
- e) Bestand (tons) på prøvetagningsdagen og dagen før.
- f) Dato for prøvetagnings begyndelse og afslutning.

Indtil der er etableret måleinstrumenter og målinger jf. vilkår 2.8 og 2.9 skal oplysninger om vandføringen i ind- og afløb baseres på målinger efter vilkår 2.10.

7.9 Resultatet af prøverne samt supplerende oplysninger skal være kommunalbestyrelsen i hænde senest 4 uger efter, at prøverne er udtaget.

11.7 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer

8.1 Virksomheden må behandle fiskebesætningen med de medicin stoffer, som er anført i godkendelsens tabel 8. Dambrugets bidrag til koncentrationen af stofferne i recipienten må ikke overstige 60 % af de i tabel 8 anførte miljøkvalitetskrav. De reducerede miljøkvalitetskrav anses for overholdt, når der højst er behandlet de i bilag 4.1 anførte mængder fisk med de anførte doser i den anførte behandlingsperiode.

8.2 Hvis der ikke foregår samtidig behandling med samme medicin stof på Ørbækklunde Dambrug kan dambrugets maksimale bidrag til koncentrationen af medicin stoffer i recipienten dog tillades øget til de i tabel 8 anførte miljøkvalitetskrav, svarende til 1,0 x miljøkvalitetskravene i Miljømålsbekendtgørelsen. Miljøkvalitetskravene anses for overholdt, når der højst er behandlet de i bilag 4.2 anførte mængder fisk med de anførte doser i de anførte behandlingsperioder.

Kravet vedrørende samtidighed anses for overholdt, hvis der efter en behandlings afslutning ikke sker behandling på Ørbækklunde Dambrug indenfor udledningsperioderne anført i Dambrugsbekendtgørelsens²³ bilag 8.

8.3 Behandling med medicin efter vilkår 8.2 må kun foregå, såfremt virksomheden gennemfører procedurer for driftsjournal, jf. punkt 6 i bilag 7, på

²³ BEK nr. 1567 af 07/12/2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug

både Filskov Dambrug og Ørbæklunde Dambrug, herunder at driftsjournalerne for begge dambrug gøres tilgængelige for tilsynsmyndigheden for Filskov Dambrug, såvel på denne tilsynsmyndigheds forlangende som ved årlig fremsendelse af opgørelserne til denne tilsynsmyndighed, jf. anvisningerne i bilag 7.

Vilkår 8.2 bortfalder, hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at de anførte procedurer ikke gennemføres fyldestgørende, eller hvis tilsynsmyndigheden konstaterer, f.eks. via Filskov Dambrugs og Ørbæklunde Dambrugs ovennævnte driftsjournaler, at der er sket samtidig behandling med et medicinstof. Tilsynsmyndigheden kan dog ud fra en konkret vurdering beslutte, at vilkåret ikke skal bortfalde

Vilkår 8.2 bortfalder endvidere, hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at Filskov Dambrug og Ørbæklunde Dambrug ikke drives i et samdrift, som kan sikre overholdelse af vilkåret.

8.4 Der må kun anvendes medicin, som er ordineret af dyrlæge. Godkendelsens specifikke vilkår for brug og udledning af medicin skal overholdes, selvom det kan betyde, at hele den syge bestand ikke kan behandles. Beslutning om, hvad der skal ske med den ubehandlede bestand afklares med dambrugets dyrlæge/veterinærmyndigheden.

8.5 Følgende behandlingsprocedure skal følges ved brug af hjælpestoffer:

Ved behandling af en dam trækkes vandvolumen halvt ned, og der doces hjælpestoffer. Samtidig reduceres vandtilførslen til dammen til 5 l/sek., og der indsættes en belufter i dammen til iltning af vandet og opblanding af det tilsatte stof.

8.6 Virksomheden må vandbehandle i dammene med de i nedenstående tabel anførte hjælpestoffer. Dambrugets bidrag til koncentrationen af stofferne formalin, brintoverilte og pereddikesyre i recipienten må ikke overstige miljøkvalitetskravene anført i godkendelsens tabel 8, mens bidraget fra kobber og kloramin T ikke må overstige 60 % af de i tabellen anførte værdier. Kravene anses for overholdt, når der højst behandles i det i nedenstående tabel anførte omfang pr. døgn.

Produkt	Dosering - Aktivt stof	Maksimal behandling	Tilsat aktivt stof i alt
Formalin	15 g/m ³	672 m ³ - 4 damme á 168 m ³	10,1 kg
Brintoverilte	15 g/m ³	1.008 m ³ (6 damme á 168 m ³)	15,1 kg
Pereddikesyre	2,5 g/m ³	1.008 m ³ (6 damme á 168 m ³)	2,5 kg
Blåsten / midler med kobber som aktivt stof	18,9 g for hele dambruget	Vilkårlig fordeling mellem dambrugets damme	18,9 g
Kloramin T	108 g for hele dambruget	Vilkårlig fordeling mellem dambrugets damme	108 g

- 8.7 Hvis der ikke foregår samtidig behandling med samme hjælpestof på Ørbæklunde Dambrug kan dambrugets bidrag til koncentrationen af stofferne kobber og kloramin T i recipienten dog tillades øget til miljøkvalitetskravene anført i godkendelsens tabel 8, hvilket anses for overholdt, når der højst behandles i det i nedenstående tabel anførte omfang pr. døgn.

Produkt	Dosering - Aktivt stof	Maksimal behandling	Tilsat aktivt stof i alt
Blåsten / midler med kobber som aktivt stof	25,5 g for hele dambruget	Vilkårlig fordeling mellem dambrugets damme	25,5 g
Kloramin T	161,6 g for hele dambruget	Vilkårlig fordeling mellem dambrugets damme	161,6 g

Kravet vedrørende samtidighed anses for overholdt, hvis der efter en behandlings afslutning ikke sker behandling på Ørbæklunde Dambrug indenfor 24 timer.

- 8.8 Anvendelse af hjælpestoffer efter vilkår 8.7 må kun foregå, såfremt virksomheden gennemfører procedurer for driftsjournal, jf. punkt 5 i bilag 7, på både Filskov Dambrug og Ørbæklunde Dambrug, herunder at driftsjournalerne for begge dambrug gøres tilgængelige for tilsynsmyndigheden for Filskov Dambrug, såvel på denne tilsynsmyndigheds forlangende som ved årlig fremsendelse af opgørelserne til denne tilsynsmyndighed, jf. anvisningerne i bilag 7.

Vilkår 8.7 bortfalder, hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at de anførte procedurer ikke gennemføres fyldestgørende, eller hvis tilsynsmyndigheden konstaterer, f.eks. via Filskov Dambrugs og Ørbæklunde Dambrugs ovennævnte driftsjournaler, at der er sket samtidig behandling med et medicinstof. Tilsynsmyndigheden kan dog ud fra en konkret vurdering beslutte, at vilkåret ikke skal bortfalde.

Vilkår 8.7 bortfalder endvidere, hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at Filskov Dambrug og Ørbæklunde Dambrug ikke drives i et samdrift, som kan sikre overholdelse af vilkåret.

- 8.9 Virksomheden skal på tilsynsmyndighedens anmodning underrette om forestående behandlinger med medicin og hjælpestoffer.
- 8.10 Virksomheden skal anvende de i bilag 6 oplyste BAT-relaterede driftsmæssige foranstaltninger.
- 8.11 Der kan anvendes stoffer til desinfektion af udstyr og bedøvelse af fisk, som ikke er omfattet af godkendelsens øvrige vilkår. Anvendelsen må ikke give anledning til udledning til overfladevand, grundvand eller jorden.

11.8 Jord og grundvand

- 9.1 Olier, kemikalier, medicin og hjælpestoffer skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indehol-

der. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

- 9.2 Tankning af virksomhedens køretøjer skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan tilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer. Eventuelt spildt brændstof skal opsamles med det samme. Tankpistol ikke må kunne fastlåses i åben stilling, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

11.9 Egenkontrol

- 10.1 Såfremt tilsynsmyndigheden modtager støjklager over dambrugets drift og produktion, er virksomheden på tilsynsmyndighedens anmodning forpligtet til at føre følgende egenkontrol:

For egen regning skal virksomheden dokumentere, at de stillede støjkrav er overholdt. Dokumentation kan maksimalt kræves én gang pr. år, hvis støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" i henhold til gældende lovgivning, og skal udføres af et laboratorium eller en person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på maksimalt +/- 3 dB(A).

Resultaterne af målinger og beregninger skal være afrapporteret til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom.

- 10.2 Virksomheden skal føre driftsjournal med oplysninger om de i bilag 7 anførte forhold. Driftsjournalen skal opgøres en gang om året pr. 31. december, og resultaterne skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest 1. februar det følgende år. Driftsjournalen skal på forlangende forevises til tilsynsmyndigheden. Den skal opbevares mindst fem år efter afslutningen.

11.10 Driftsforstyrrelser og uheld

- 11.1 Virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.

- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal indsendes til tilsynsmyndigheden (Billund Kommune), senest 3 mdr. efter godkendelsens meddelelse, og der skal herefter til enhver tid forefindes en opdateret beredskabsplan på dambruget. Beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

11.2 Ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet, skal virksomheden straks foretage alarmering af alarmcentralen på telefon nr. 112, og afværgeforanstaltninger jf. beredskabsplanen skal iværksættes.

11.11 Ophør

12.1 Ved driftsophør skal virksomheden forinden orientere tilsynsmyndigheden herom og træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at efterlade stedet i tilfredsstillende tilstand.

12. Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Dambruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- Energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt.
- Mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænelige stoffer med mindre skadelige eller betænelige stoffer er udnyttet.
- Produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt.
- Affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet.
- Der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.
- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Bilagsoversigt

Bilag 1: Dambrugets lokalisering

Bilag 2: Dambrugets indretning (herunder flytning af returpumpning)

Bilag 3: VVM-screening

Bilag 4.1: Medicinbehandling med reduktionsfaktor 0,6

Bilag 4.2: Medicinbehandling uden reduktionsfaktor

Bilag 5.1: Hjælpestofbrug ved reduktionsfaktor 0,6

Bilag 5.2: Hjælpestofbrug uden reduktionsfaktor

Bilag 6: BAT vedrørende medicin og hjælpestoffer

Bilag 7: Journalføring

Bilag 8: Påvirkning af overfladevand og habitatbeskyttelse